

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Anni Salminen

KYSELYTUTKIMUS VAASAN PALSTAVILJELYSTÄ

Tekniikka ja liikenne
2010

ALKUSANAT

Tämä opinnäytetyö on tehty Vaasan ammattikorkeakoulun ympäristötekniikan koulutusohjelmassa Vaasan kaupungin viheralueyksikölle.

Työn tavoitteena oli kyselytutkimuksen avulla selvittää vaasalaisten palstaviljelijöiden mielipiteitä Vaasan palstaviljelytoiminasta ja toiminnan kehittamisestä. Kysely toteutettiin keväällä 2010.

Työn ohjaajana toimi Vaasan ammattikorkeakoulusta lehtori Vesa-Matti Honkanen. Vaasan kaupungin viheralueyksiköstä kyselyn toteuttamisessa ja työn tekemisessä avustivat viheralueyksikön päällikkö Timo Jousmäki ja viheraluehortonomi Leila Roininen. Kiitän kaikkia opinnäytetyöni tekemisessä mukana olleita henkilöitä avusta ja hyvästä yhteistyöstä.

Vaasassa 8.2.2011

Anni Salminen

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
Ympäristötekniikan koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Anni Salminen
Opinnäytetyön nimi	Kyselytutkimus Vaasan palstaviljelystä
Vuosi	2010
Kieli	suomi
Sivumäärä	53 + 2 liitettä
Ohjaaja	Vesa-Matti Honkanen

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää vaasalaisten palstaviljelijöiden mielipiteitä Vaasan palstaviljelytoiminnasta ja siitä kuinka palstaviljelyalueita tulisi kehittää.

Palstaviljelijöiden mielipiteitä selvitettiin kyselytutkimuksen avulla, joka toteutettiin yhteistyössä Vaasan viheralueyksikön kanssa. Kyselyn analysointi muodostaa suurimman osan työstä.

Tämä opinnäytetyö on ensimmäinen laaja Vaasan palstaviljelytoimintaa koskeva kyselytutkimus, ja työn tuloksia voidaan käyttää vertailupohjana mahdollisille uusille kyselyille.

Asiasanat

palstaviljely, kyselytutkimus

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Ympäristötekniikan koulutusohjelma

ABSTRACT

Author	Anni Salminen
Title	Questionnaire Study on Allotment gardening in Vaasa
Year	2010
Language	Finnish
Pages	53 + 2 Appendices
Name of Supervisor	Vesa-Matti Honkanen

The aim of this thesis was to survey the opinions of allotment gardeners in Vaasa on the allotment gardening activities available in the city and how the gardening areas should be developed.

A questionnaire, which was put together in collaboration with the Vaasa City Green Area Unit, was used to gather opinions from allotment gardeners. The analysis of the questionnaire forms the largest part of the thesis.

This thesis is the first extensive questionnaire study on allotment gardening in Vaasa, and the results can be used as comparison material for possible new questionnaires. A number of development ideas were raised from the questionnaire.

Keywords Allotment Gardening, Questionnaire Study

SISÄLLYS

ALKUSANAT	2
TIIVISTELMÄ	3
ABSTRACT	4
1 JOHDANTO	9
2 TYÖN TAVOITTEET JA RAJAUS	10
2.1 Ongelman kuvaus.....	10
2.2 Tavoitteet	10
2.3 Työn rajaus.....	10
3 PALSTAVILJELY.....	11
3.1 Historia.....	11
3.2 Historia Suomessa.....	11
3.3 Palstaviljely Suomessa.....	12
3.4 Palstaviljelyn historia Vaasassa	13
3.5 Palstaviljely Vaasassa	13
3.5.1 Kotiranta	14
3.5.2 Korkeamäki.....	16
3.5.3 Vanha Vaasa	17
3.5.4 Suvilahti	19
4 KYSELYMENETELMÄT	21
4.1 Kyselyn tavoite	21
4.2 Kyselyn toteutus.....	21
4.2.1 Kyselyn sisältö.....	21
4.2.2 Aikataulu.....	21
4.3 Kyselylomake	22
5 KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET	23
5.1 Aineiston käsittely	23
5.2 Vastausten määrä	23
6 VASTAUSTEN KÄSITTELY	24
6.1 Taustatiedot.....	24
6.1.1 Asuinpaikkakunta.....	24

6.1.2 Ikäjakausi	24
6.1.3 Asumismuoto	25
6.1.4 Kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden lukumäärä	25
6.1.5 Viljelyyn osallistuvan sukupuoli.....	27
6.2 Palstan sijainti ja palstaviljelyn harrastaminen	27
6.2.1 Palstan sijainti	27
6.2.2 Kuinka kauan harrastanut palstaviljelytoimintaa	28
6.3 Viljelytavat.....	29
6.3.1 Palstalla käyminen	29
6.3.2 Viljelytaidon oppiminen	29
6.3.3 Viljelyyn kuuluva aika	30
6.4 Palstan koko ja mitä viljelee	31
6.4.1 Palstan koko	31
6.4.2 Mitä viljellään	31
6.5 Palstan hoito.....	33
6.5.1 Viljelysuunnitelma	33
6.5.2 Lannoitteiden käyttö	33
6.5.3 Kasvinsuojeluaineiden käyttö	35
6.6 Miksi harjoittaa palstaviljelyä.....	36
6.7 Rahan käyttö viljelyssä	37
6.8 Monivuotinen viljely.....	38
6.8.1 Vuokrasopimuksen pituus.....	38
6.8.2 Monivuotinen viljely.....	39
6.8.3 Siirtolapuutarhan perustaminen Vaasaan.....	40
6.9 Ongelmat.....	41
6.10 Palvelut	43
6.11 Jatkosuunnitelmat	45
6.12 Haasteet.....	46
6.13 Vapaa kommentointi.....	47
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	50
LÄHDELUETTELO.....	52
LIITELUETTELO	53

KUVA-, KARTTA- JA KAAVIOLUETTELO

Kuva 1.	Kotirannan palstaviljelyalue	s.15
Kuva 2.	Korkeamäen palstaviljelyalue	s.17
Kuva 3.	Vanhan Vaasan palstaviljelyalue	s.18
Kuva 4.	Suvilahden palstaviljelyalue	s.20
Kuva 5.	Vesipiste	s.44
Kartta 1.	Palstaviljelyalueiden sijainti	s.14
Kartta 2.	Kotirannan alue	s.15
Kartta 3.	Korkeamäen alue	s.16
Kartta 4.	Vanhan Vaasan alue	s.18
Kartta 5.	Suvilahden alue	s.19
Kaavio 1.	Ikäjakauma	s.24
Kaavio 2.	Asumismuoto	s.25
Kaavio 3.	Kotitalouteen kuuluvien henkilöiden määrä	s.26
Kaavio 4.	Viljelyyn osallistuvien määrä	s.26
Kaavio 5.	Viljelyyn osallistuvan sukupuoli	s.27
Kaavio 6.	Palstan sijainti	s.28
Kaavio 7.	Harrastustoiminnan kesto	s.28
Kaavio 8.	Viljelypalstalla käyminen viikossa	s.29
Kaavio 9.	Viljelytaidon oppiminen	s.30
Kaavio 10.	Viljelyyn kuluva aika viikossa	s.30
Kaavio 11.	Palstan koko	s.31
Kaavio 12.	Mitä viljellään	s.32
Kaavio 13.	Onko enemmän kuin yksi palsta	s.32
Kaavio 14.	Viljelysuunnitelma	s.33
Kaavio 15.	Lannoitteet	s.34
Kaavio 16.	Käytettiinkö kasvinsuojeluaineita	s.35
Kaavio 17.	Mihin kasvinsuojeluaineita käytettiin	s.36
Kaavio 18.	Kuinka paljon rahaa kului	s.38

Kaavio 19.	Vuokrasopimuksen pituus	s.49
Kaavio 20.	Monivuotinen viljely	s.40
Kaavio 21.	Siirtolapuutarhan perustaminen	s.41
Kaavio 22.	Ongelmat palstalla	s.42
Kaavio 23.	Palvelut	s.43

1 JOHDANTO

Palstaviljelyalueita löytyy nykypäivänä melkein joka kaupungista. Kiinnostus palstaviljelyn harjoittamiseen on lisääntymässä. Palstaviljely on virkistävä, hauska, edullinen, ekologinen ja hyvinvointia edistävä harrastus. Palstaviljely tarkoittaa viljelyä omaan tarpeeseen, viljelyyn osoitetulla alueella. Vuokraviljelypalstat ovat yleensä aarin kokoisia, ja niitä on peltoalueella useampia vierekkäin. Palstaviljely perustuu omatoimisuuteen ja vuokrattavaa palstaa viljellään samalla tavalla kuin kotipihan kasvimaata.

Opinnäytetyöni tarkoitus oli selvittää viljelijöiden mielipiteitä vaasalaisesta palstaviljelytoiminnasta. Onko palstaviljelytoiminnassa mahdollisuuksia palveluiden parantamiseen ja onko vaasalaisilla palstaviljelijöillä halukkuutta monivuotiseen viljelyyn.

Opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Vaasan viheralueyksikön kanssa. Kyselytutkimus toteutettiin keväällä 2010 postikyselynä. Tutkimuksen tuloksia käytetään apuna palstaviljelytoiminnan kehittämisessä. Työn pääpaino on kyselyn toteuttamisessa ja vastausten analysoinnissa.

2 TYÖN TAVOITTEET JA RAJAUS

2.1 Ongelman kuvaus

Vaasan kaupungissa ei ole aiemmin tehty laajempaa kyselyä palstaviljelyalueista. Nyt sellainen koettiin tarpeelliseksi, jotta vaasalaista palstaviljelytoimintaa voidaan kehittää.

2.2 Tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on antaa tietoa Vaasan kaupungin viheralueyksikölle siitä, mitä palstaviljelijät ajattelevat viljelypalsta-alueista ja miten he toivovat niiden kehittyvän. Kyselyn tuloksia on tarkoitus käyttää pohjana Vaasan palstaviljelyalueiden kehittämisessä.

2.3 Työn rajaus

Työn sisältönä on kyselytutkimus, joka on laadittu yhdessä Vaasan kaupungin viheralueyksikön kanssa. Kyselyn tulosten analysoinnissa oli tavoitteena saada selville palstaviljelijöiden mielipiteet Vaasan palstaviljelyalueista.

3 PALSTAVILJELY

3.1 Historia

Ajatus köyhille tarkoitettu puutarhaviljelystä syntyi 1700-luvun lopulla Englannissa, missä ensimmäiset ryhmäpalstat perustettiin samalla vuosisadalla. Myöhemmin Englannissa säädettiin työväen puutarhoja koskeva laki vuonna 1819, ja idea levisi myös Manner-Eurooppaan, missä vastaavia puutarhoja perustettiin Tanskaan ja Saksaan. Nämä puutarhat olivat vielä palstaviljelytarhoja.

(Kervinen & Paakkunainen 2010: 8-9.)

Vuokrapalstaviljelyn juuret ovat teollistuneessa kaupungistumisessa. Järjestelmä sai alkunsa Saksassa 1800-luvulla kaupunkien teollistuessa ja kasvaessa. Köyhä ja kasvava väestö tarvitsi ruokaa. Kaupunginisännät ja monet tehtaanpatruunat järjestivät tuolloin asukkailleen ja työläisilleen mahdollisuuden viljellä vihanneksia ja perunaa pikkupalstoilla omaan käyttöön. Ruokaomavaraisuuden lisäämisen ohella tarkoitus oli myös edesauttaa terveellisten elintapojen kehittymistä. (Aaltonen 2007: 22)

Siirtolapuutarhan isänä pidetään saksalaista tohtori Daniel Schreberia, vaikka ensimmäinen siirtolapuutarha perustettiin vasta hänen kuolemansa jälkeen 1869. Schreber korosti ympäristön myönteistä merkitystä kasvatuksessa.

(Kervinen & Paakkunainen 2010: 9.)

3.2 Historia Suomessa

Maaliskuun vallankumouksen jälkeen 1917 elintarvikkeiden saanti Venäjältä loppui, minkä vuoksi Suomen itsenäistyessä, seurasi pula-aika. Vaivaistarkastajat lähettivät kaikille kunnille kirjelmän, jossa niitä kehoitettiin varaamaan viljelypalstoja ”köyhälle kansalle”. Näin rahvaalla olisi mahdollisuus tuottaa elintarvikkeensa vuokrapalstalla itse. (Nummi 1997.)

Helsingissä vuokrattiin 1600 palstaa, samoin palstoja vuokrattiin Kokkolassa ja Tampereella. Aluksi niillä viljeltiin vain perunaa. Vähitellen pienet viljelypalstat kaupunkien liepeillä vuokrattiin pitkäaikaisesti, jolloin näihin pysyviin puutarhoi-

hin oli mahdollista rakentaa pieni kesämökki. (Kervinen & Paakkunainen 2010: 10.)

Sotien aikainen ”hyötykasvien” viljely jatkui vielä pitkälle 1950- luvulle asti. Kun elintarviketilanne parani, eikä oma tuotanto enää ollut niin tärkeää kuin ennen, perunamaat ja vihannespankit tasoitettiin ja niistä tehtiin koristepuutarhoja. Pals-taviljely kuitenkin houkutteli harrastajia ja viljelytoiminta palstoilla jatkui edel-leen melko laajana. (Nummi 1997: 115.)

3.3 Palstaviljely Suomessa

2000-luvulle siirryttäessä kaupunkiväestöstä puutarhaviljelyä harrasti noin 30 % ja maaseudun asukkaista noin 70 %. Näihin lukuihin on laskettu paitsi kotiympä-ristössä myös vuokratuilla viljelypalstoilla ja siirtolapuutarhoissa harjoitettu va-paa-ajan viljely. Palstaviljely kuuluu siis edelleen olennaisesti suomalaisten kau-punkilaisten kesään. Palstaviljely on vuokraajille vuodesta toiseen jatkuva harras-tus, sillä vuokrapalstojen viljelijöiden vaihtuvuus vuosittain on pieni. (Koivunen 2003: 144.)

Ajan mittaan palstaviljely- ja siirtolapuutarha- aate ovat muuttaneet radikaalisti muotoaan. Ennen palstoilla kasvatettiin lähes yksinomaan tuottoisia, hyvin säily-tyistä kestäviä hyötykasveja, kuten perunoita, kaaleja ja juureksia. Nykyisin pals-taviljelmä tai siirtolapuutarha mökki on pitäjälleen enemmänkin harrastus ja hen-kireikä, ja viljelylajistoon kuuluu paljon koristekasveja kylvökukista perennoihin. Hyötykasvit ovat palstaviljelyssä toki edelleenkin tärkeässä asemassa, mutta sa-don ohella tärkeää on myös harrastuksesta saatava ilo ja hyötyliikunta. (Aaltonen 2007: 22.)

Varsinaisia vuokrattavia palstaviljelyalueita on nykyisin lähes jokaisessa kaupun-geissa, ja joidenkin kuntien vuokraamalla pelloilla. Siirtolapuutarha- ja viljelypals-toja vuokraavat kaupunkien ohella myös monet kaupunginosa- ja siirtolapuutar-hayhdistykset. Varsinaisia siirtolapuutarhoja mökkeineen on tarjolla huomattavas-ti kysyntää vähemmän, mutta aarin suuruisen viljelypalstan voi yleensä vuokrata

ilman jonotusta. Viljelypalstat ovat edullisia, vaikka pääkaupunkiseudulla niiden hinnat ovat muuta maata selvästi korkeammat. (Aaltonen 2007: 22.)

3.4 Palstaviljelyn historia Vaasassa

Suomen itsenäistymiseen johtaneina epävakaina aikoina koko maassa vallitsi suuri elintarvikepula. Toukokuussa 1917 Vaasan kaupungin valtuusto ilmoitti, että se oli päättänyt luovuttaa kaupungin puistot ja muut tarkoitukseen soveliaat avoimet paikat perunan ja muiden ruokokasvien viljelyyn. Pieniä palstoja oli mm. Hietalahden urheilukentällä ja Klemetsön ratapihalla sekä laajoja perunamaita Klemetilässä ja Aleksanterin torilla. Myös kaupungin arvokkaimmasta puistosta, Hovi-oikeudenpuistosta, jouduttiin luovuttamaan maata kaupunkilaisten viljelypalstoiksi. Sinne sijoitettiin yhteensä 22 pientä viljelmää. Puistot olivat kaupunkilaisten viljelypalstoina nelisen vuotta. (Piispala 2004: 23.)

Syyskuussa 1935 pula-ajan ja valtionneuvoston antaman suosituksen (asuinolojen ja viljelypalstojen turvaaminen työttömille ja vähävaraisille) mukaisesti vuokrattiin 10 vuodeksi tontit mökkien rakentamista varten Rytilaaksoon, nykyisen kaupungin puutarhan paikalta. Tontit vuokrattiin Vaasan kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti niille, jotka rakensivat mökin/viikonloppumajan palstalle. Myöhemmin mökit kunnostettiin talvikäyttöön, mutta niissä ei ollut kunnallistekniikkaa. Mökit määrättiin purettaviksi 1960- luvulla huonon kuntonsa vuoksi. (Piispala 2004.)

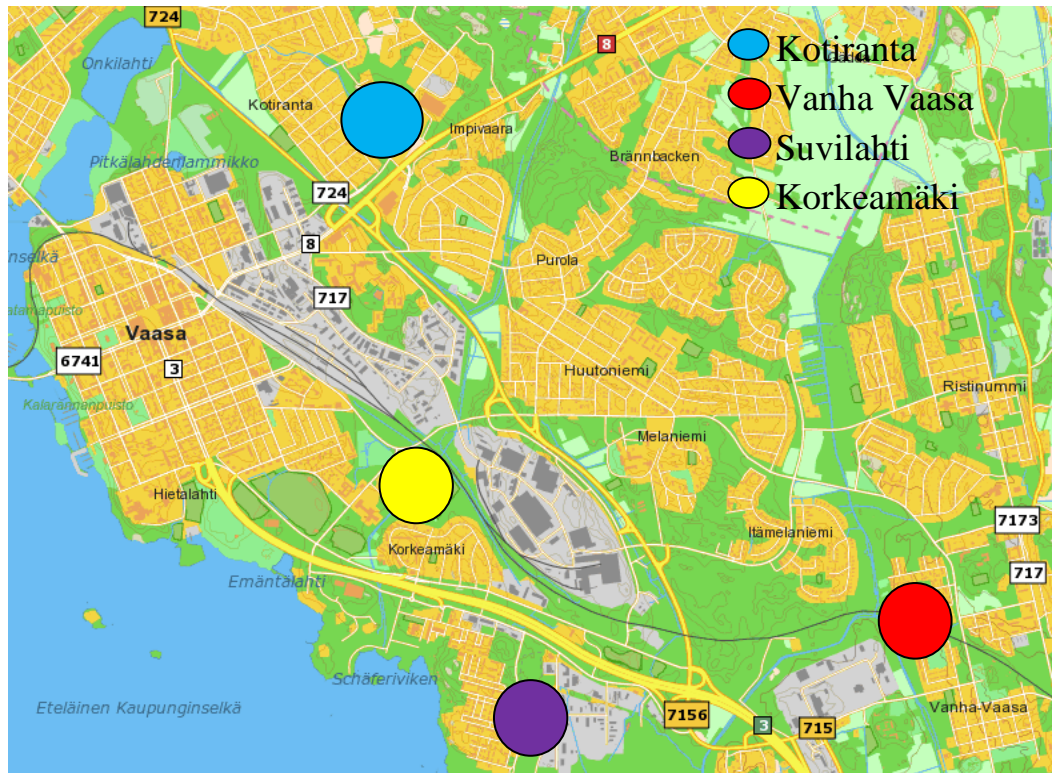
3.5 Palstaviljely Vaasassa

Vaasan ensimmäiset nykyaikaiset palstaviljelyalueet perustettiin vuonna 1977 Kotirannalle, 1980- luvun alussa Haapaniemelle, vuonna 1985 Korkeamäelle ja vuonna 1986 Vanhaan Vaasaan. Uusin alueista, eli Suvilahden alue on perustettu 1997. Haapaniemellä palstaviljelytoiminta on loppunut 2006 ja alue on muutettu puistoksi vuonna 2007.

Vaasassa on tällä hetkellä neljä palstaviljelyaluetta, eri puolilla kaupunkia (kartta 1). Alueet sijaitsevat Kotirannalla, Korkeamäellä, Vanhassa Vaasassa ja Suvilah-

nessa. Kaikki alueet ovat olleet ennen palstaviljelytoimintaa peltoina tai laidunmaana.

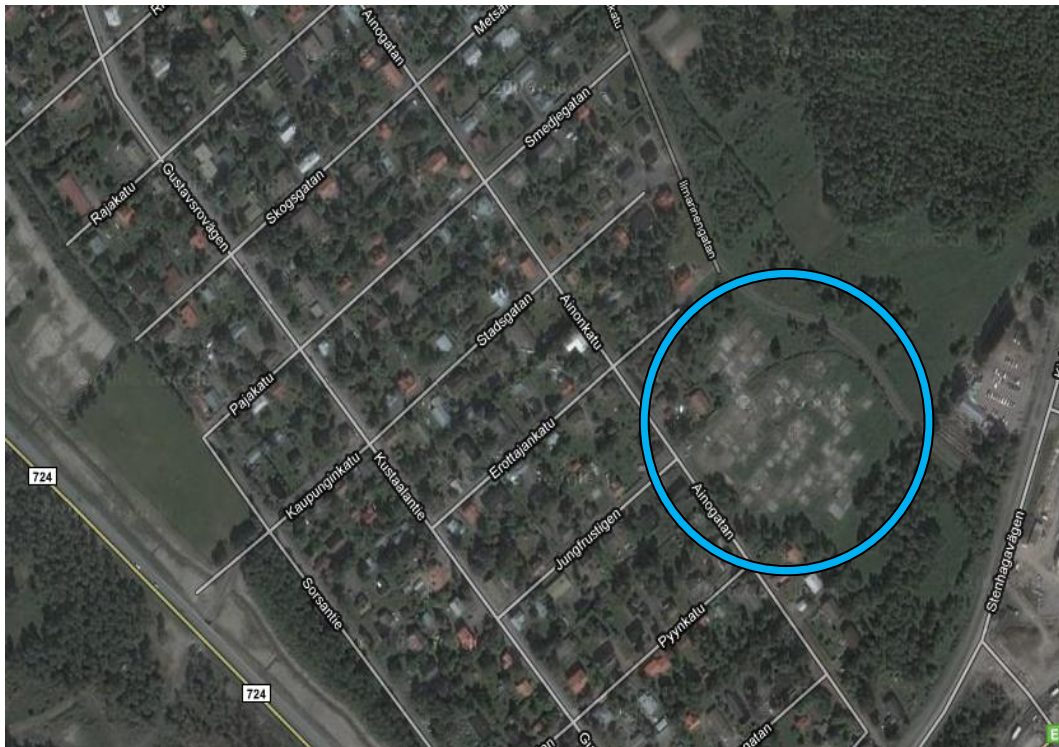
Kaikki Vaasan palstaviljelyalueet ovat sijoittuneet lämpimiin ja kosteisiin laakso-painanteisiin.

Kartta 1. Palstaviljelyalueiden sijainti (Karttakeskus)

3.5.1 Kotiranta

Kotirannan palstaviljelyalue (kuva 1) on vanhin ja suurin Vaasan palstaviljelyalueista. Kotirannan palstaviljelyalue sijaitsee Ainontien varressa (kartta 2). Alueella on 144 vuokrattavaa palstaa. Alueen palstoista suurin osa on viljelykäytössä, mutta tyhjiä palstojakin löytyy. Alue on Vaasan palstaviljelyalueista vanhin ja se on perustettu vuonna 1977.

Kartta 2. Kotirannan alue (Google maps)

Kuva 1. Kotirannan palstaviljelyalue (Anni Salminen)

3.5.2 Korkeamäki

Korkeamäen kaupunginosa sijaitsee noin kahden kilometrin päässä Vaasan keskustasta. Aluetta on ruvettu rakentamaan 1950-luvun alussa. Aluksi rakennettiin puolitoistakerroksisia "rintamamiestaloja".

Korkeamäen alueella on 38 vuokrattavaa palstaa (kuva 2). Korkeamäen palstaviljelyalue sijaitsee Hirventiellä, aivan monitoimiviheriön vieressä (kartta3). Alue on ainoa, jossa kaikki viljelypalstat ovat käytössä. Korkeamäellä palstaviljelytoiminta on alkanut noin vuonna 1985 eli se on alueista toiseksi vanhin.

Kartta 3. Korkeamäen alue (Google maps)

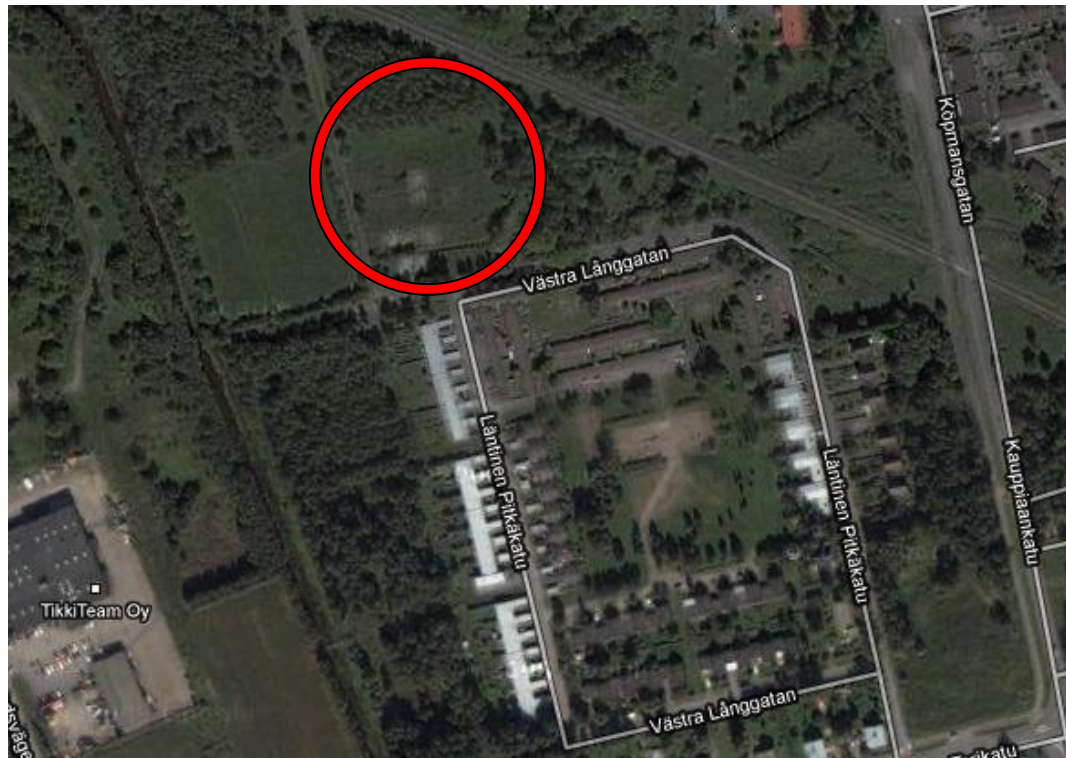

Kuva 2. Korkeamäen palstaviljelyalue (Anni Salminen)

3.5.3 Vanha Vaasa

Vanha Vaasa sijaitsee noin seitsemän kilometrin päässä keskustasta. Vaasan kaupunki sijaitsi nykyisen Vanhan Vaasan alueella aina vuoden 1852 Vaasan paloon saakka.

Vanhan Vaasan viljelypalsta-alue (kartta4) eli toiselta nimeltään Pappilanmäki on vähiten viljelykäytössä oleva (kuva 3). Tyhjiä palstoja löytyy enemmän, kuin viljelyssä olevia. Palstoja on yhteensä vuokrattavana 56 kappaletta. Pappilanmäen palstaviljelyalue on perustettu vuonna 1986.

Kartta 4. Vanhan Vaasan alue (Google maps)

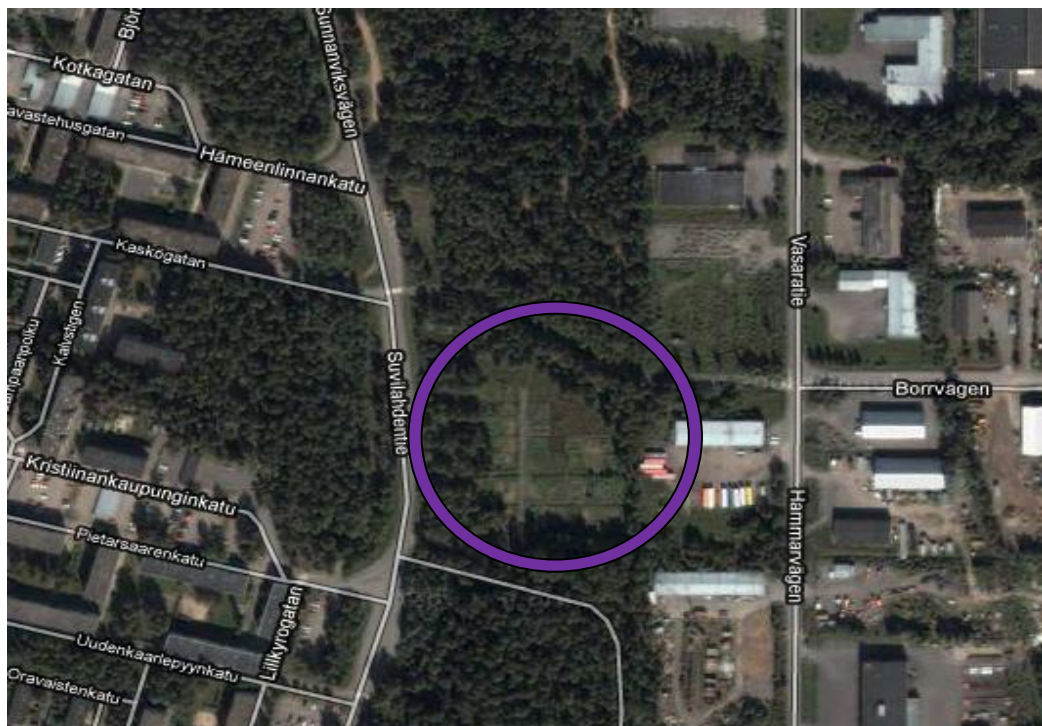

Kuva 3. Vanhan Vaasan palstaviljelyalue (Anni Salminen)

3.5.4 Suvilahti

Suvilahti on Vaasan uusimpia kaupunginosia. Suvilahti sijaitsee aivan meren rannassa noin kolme kilometriä Vaasan keskustasta etelään. Asuntorakentaminen alkoi alueella 1969.

Suvilahden alue on Vaasan palstaviljelyalueista uusin (kuva 4). Alue oli ennen viljelyalueen perustamista 20- 30 vuotta viljelemättä. Suvilahden palstaviljelyalue sijaitsee Suvilahdentien varressa (kartta 5). Palstaviljelyalue on perustettu vuonna 1997. Suvilahden palstaviljelyalueella on vuokrattavana 36 viljelypalstaa.

Kartta 5. Suvilahden alue (Google maps)

Kuva 4. Suvilahden palstaviljelyalue (Anni Salminen)

4 KYSELYMENETELMÄT

4.1 Kyselyn tavoite

Kyselyn tavoitteena oli kehittää Vaasan palstaviljelytoimintaa. Tärkeä olisi saada toiminnalle yhteiset toimintasäännöt sekä kehittää palstaviljelypalveluita. Kyselyllä selvitettiin myös viljelijöiden halukkuutta monivuotiseen viljelyyn. Tällä hetkellä periaatteena on yksivuotinen viljely.

4.2 Kyselyn toteutus

Kyselyn sisällöstä ja kysymysten muotoilusta viheralueyksiköllä oli omat toiveensa. Kysely toteutettiin kolmella eri kielellä, suomeksi ja ruotsiksi, Vaasan kaksikielisuuden takia sekä englanniksi, koska palstaviljelijöiden joukossa on maahanmuuttajia. Kysely toteutettiin palstaviljelijöille suunnatulla postikyselyllä. Postikyselyllä pyrittiin mahdollisimman laajaan osallistumiseen. Vastaukset pyydettiin nimettöminä.

4.2.1 Kyselyn sisältö

Tavoitteena oli laatia kyselystä mahdollisimman helposti vastattava, mutta samalla kattava. Tähän pyrittiin käyttämällä vaihtoehtokysymyksiä sekä välttämällä avoimia kysymyksiä. Avointen kysymysten ongelma on vastausten vaikea tulkinta ja niihin jätetään helposti vastaamatta. Avoimia kysymyksiä käytettiin vain kyselyn lopussa, jossa oli mahdollisuus antaa vapaita kommentteja.

4.2.2 Aikataulu

Kyselylomake valmistui huhtikuun ja toukokuun aikana, ja se lähetettiin toukokuun loppupuolella kaikille vaasalaisille palstaviljelijöille. Vastausaikaa oli kaksi viikkoa. Toukokuussa Vaasan Viheralueyksikkö piti tiedotustilaisuuden palstaviljelijöille. Tilaisuudessa kerrottiin kyselytutkimuksesta ja keskusteltiin palstaviljelystä Vaasassa.

4.3 Kyselylomake

Kolmesivuisessa kyselylomakkeessa oli kaikkiaan 27 kysymystä, joista 24 oli vaihtoehtokysymystä ja kolme avointa kysymystä. Kyselyt käsiteltiin nimettöminä ja luottamuksellisesti. Kyselyyn vastanneiden kesken arvottiin tuotepalkinto, jolla pyrittiin saamaan lisää vastauksia. Arvontaa varten kyselylomakkeessa oli kohta, johon yhteistiedot sai halutessaan kirjoittaa. Vastaajista 87 % halusikin osallistua arvontaan.

5 KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET

5.1 Aineiston käsittely

Aineisto käsiteltiin Microsoft Officen Excel-taulukko-ohjelmalla ja Word-kirjoitusohjelmalla.

5.2 Vastausten määrä

Kyselytutkimus lähetettiin kaikille vaasalaisille palstaviljelijöille eli 174 kappaletta. Kyselylomakkeita palautettiin 87 kappaletta. Vastausprosentti oli siis 50 %. Kaikki palautetut vastaukset huomioitiin, vaikka osa palautettiin kirjeeseen merkityn päivän jälkeen.

6 VASTAUSTEN KÄSITTELY

6.1 Taustatiedot

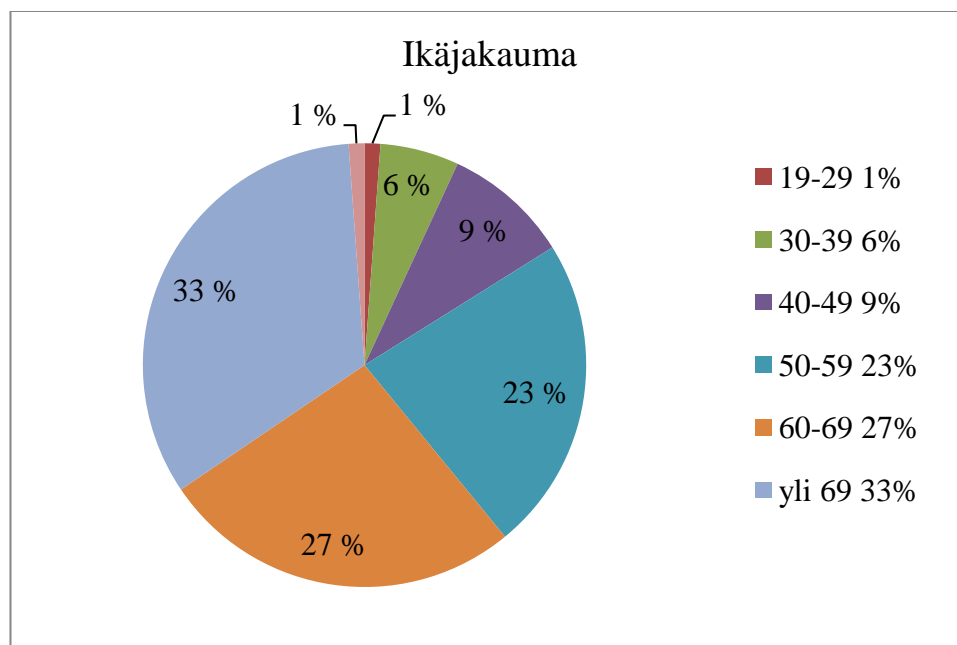
Kysymykset 1-5 kartoittivat vastaajien taustatietoja.

6.1.1 Asuinpaikkakunta

Ensimmäisessä kysymyksessä tiedusteltiin vastaajien asuinpaikkakuntaa. Vastajista 99 % asui Vaasassa. 1 % asui muualla kuin Vaasassa. Vastausprosentti 100 %.

6.1.2 Ikäjakauma

Toisessa kysymyksessä tiedusteltiin vastaajien ikää. Kyselyn vastaajista suurin ryhmä ulottuu yli 69 vuotiaista ylöspäin. Seuraavaksi suurin ikäryhmä oli 60- 69-vuotiaat ja kolmanneksi eniten oli 50- 59-vuotiaita viljelijöitä. Yhteensä yli 50-vuotiaita oli 83 %. Nuorempia viljelijöitä on selvästi vähemmän. 19- 49-vuotiaita viljelijöitä oli yhteensä 16 %.

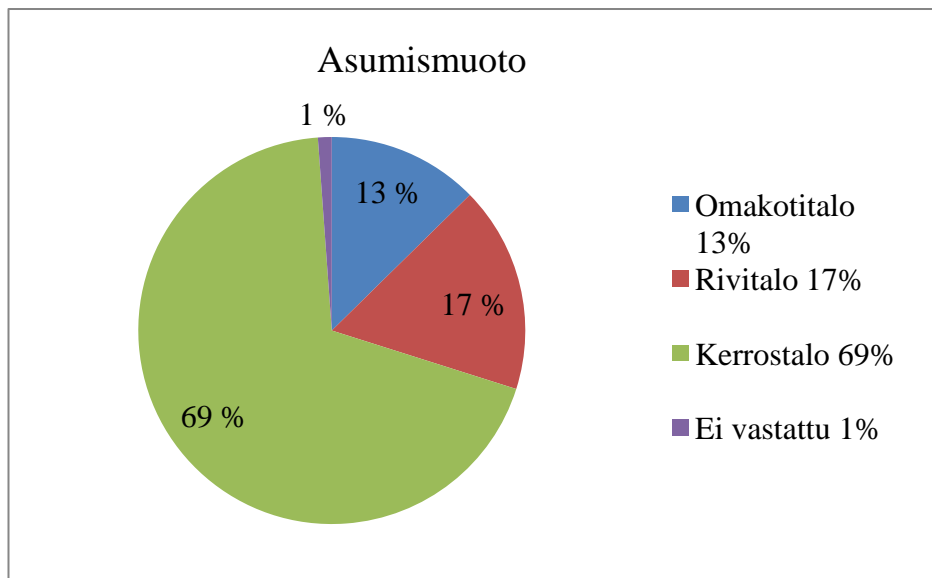
Kaavio 1. Ikäjakauma

6.1.3 Asumismuoto

Kysymyksessä kolme tiedusteltiin vastaajien asumismuotoa. Suurin osa Vaasan palstaviljelijöistä asui kerrostalossa. Kysymyksen vastausprosentti oli 99 %.

Vastauksista voidaan päätellä, että kerrostalossa asuville viljely on tärkeää, koska sitä omaa pihaa ei ole, toisin kuin rivitalossa ja omakotitalossa asuvilla.

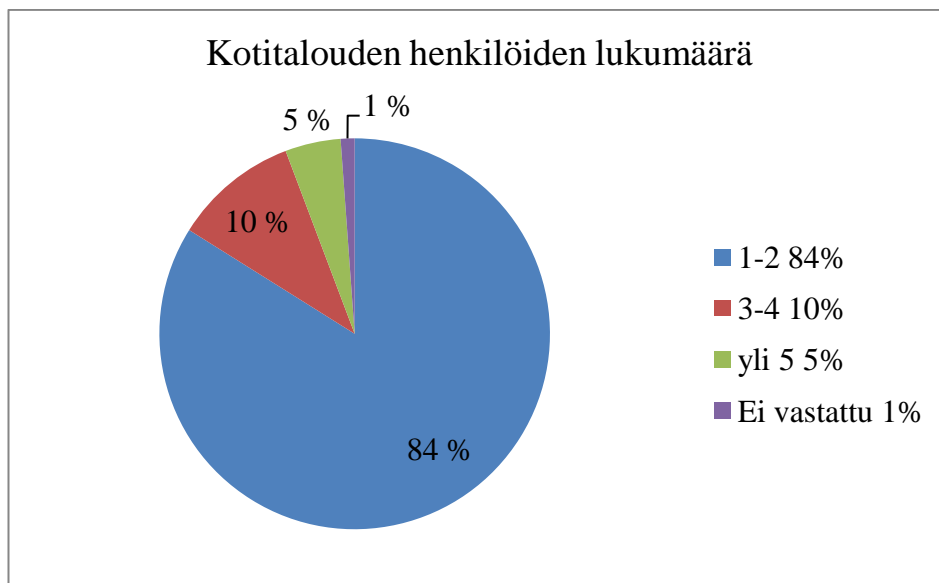

Kaavio 2. Asumismuoto

6.1.4 Kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden lukumäärä

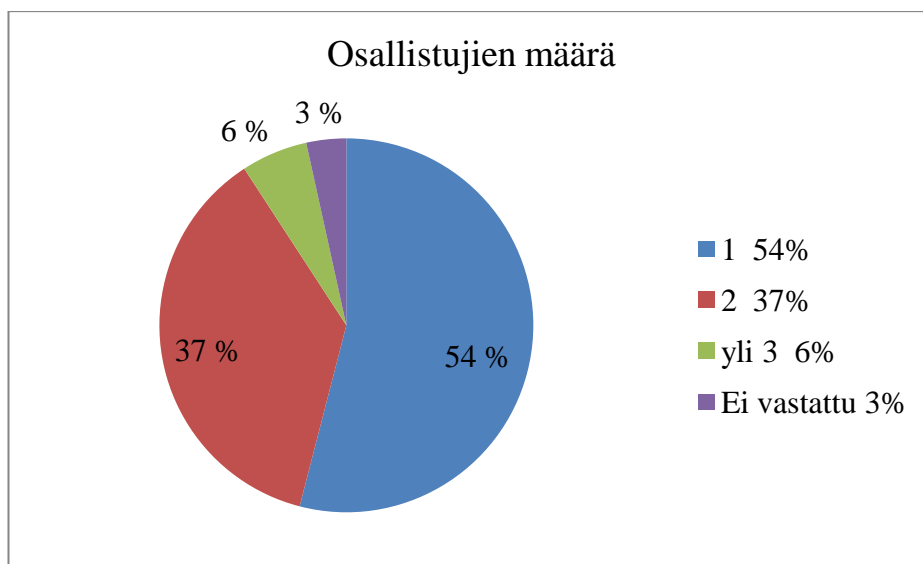
Kysymys 4 oli kaksiosainen. Ensimmäisessä osassa tiedusteltiin kotitalouteen kuuluvien henkilöiden lukumäärää. Vastaajista 84 % asuu yhden- kahden henkilön kotitaloudessa. Kolmen- neljän hengen kotitalouksia oli 10 % ja yli viiden hengen kotitalouksia oli 5 %. Vastausprosentti oli 99 %.

Yhden ja kahden henkilön kotitalouksien määrää voi suoraan verrata kyselyyn vastanneiden ikään. Koska suurin osa kyselyyn vastanneista on eläkeläisiä ja iäkkäitä, on myös pieniä kotitalouksia paljon.

Kaavio 3. Kotitalouteen kuuluvien henkilöiden määrä

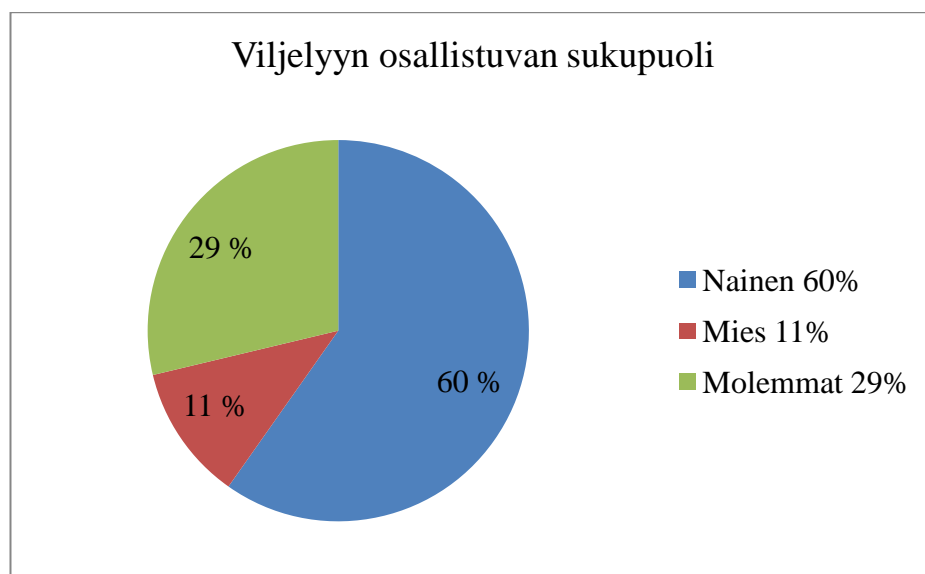
Toisessa vaiheessa tiedusteltiin kuinka moni kotitalouden henkilöistä osallistuu palstaviljelyyn. Yli puolella kotitalouksista viljelyyn osallistui yksi henkilö. 37 % kotitalouksista osallistui kaksi henkilöä sekä 6 % kotitalouksista viljelyyn osallistui yli kolme henkilöä. Vastausprosentti 93 %.

Kaavio 4. Viljelyyn osallistuvien määrä

6.1.5 Viljelyyn osallistuvan sukupuoli

Viides kysymys koski palstaviljelyyn aktiivisesti osallistuvan henkilön sukupuolta. Yli puolet vastanneista vastasi, että palstaviljelytoimintaan osallistui vain nainen. Lähes 30 % vastaajien kotitaloudesta molemmat sukupuolet osallistuivat yhdessä viljelyyn. Vain miehen osallistuminen viljelytoimintaan oli vähäistä. Kysymyksen vastausprosentti 100 %.

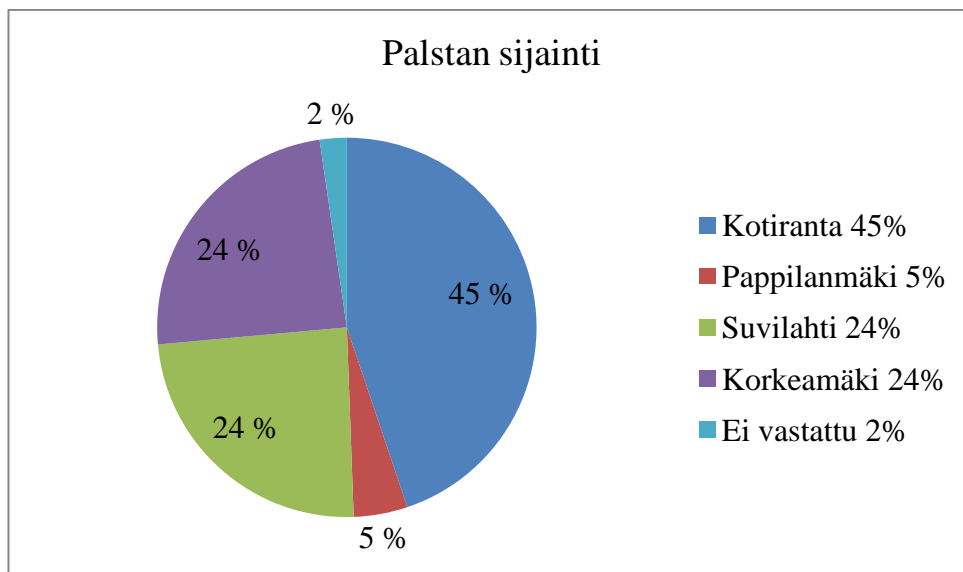

Kaavio 5. Viljelyyn osallistuvan sukupuoli

6.2 Palstan sijainti ja palstaviljelyn harrastaminen

6.2.1 Palstan sijainti

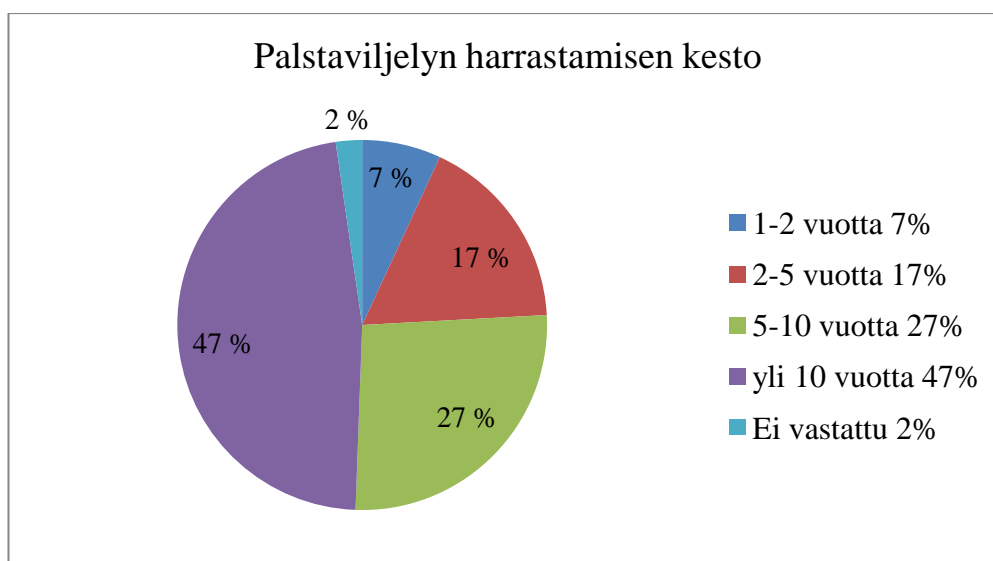
Kysymys kuusi koski viljelijöiden palstan sijaintia. Kotirannan palstalla viljelevät viljelijät olivat aktiivisimpia vastaajia. Suvilahden ja Korkeamäen palstaviljelijät vastasivat samalla aktiivisuudella. Pappilanmäen viljelijöistä vastaajia oli vain muutamia. Vastausprosentti oli 98 %.

Kaavio 6. Palstan sijainti

6.2.2 Kuinka kauan harrastanut palstaviljelytoimintaa

Seitsemäs kysymys liittyi palstaviljelytoiminnan harrastamisen keston. Palstaviljelyä yli kymmenen vuotta harrastaneita oli lähes puolet kaikista vastanneista. Toiseksi eniten viljelijät ovat harrastaneet palstaviljelytoimintaa 5- 10 vuotta. Myös vähemmän aikaa viljelyä harrastaneita löytyi vastanneiden joukosta. Vastausprosentti oli 98 %.

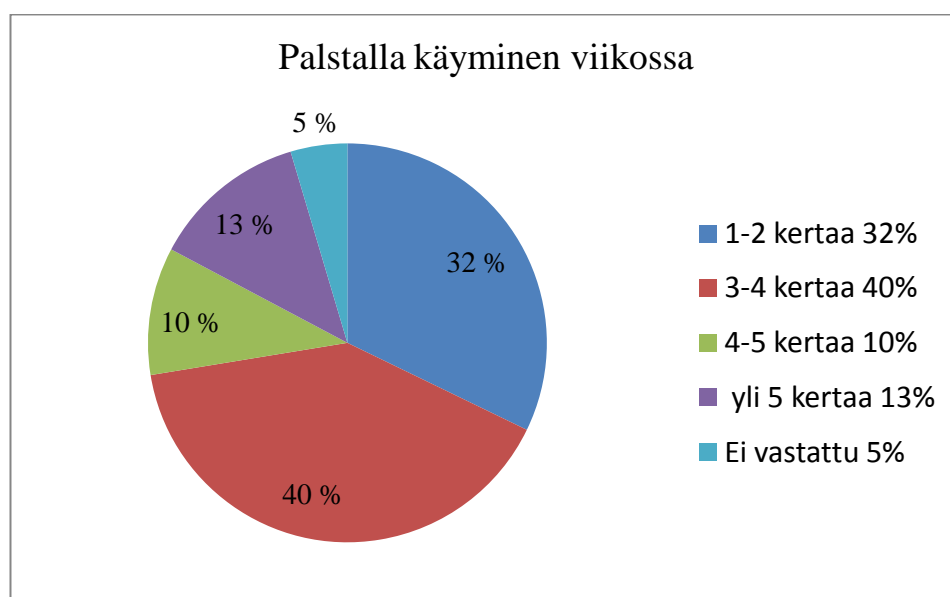

Kaavio 7. Harrastustoiminnan kesto

6.3 Viljelytavat

6.3.1 Palstalla käyminen

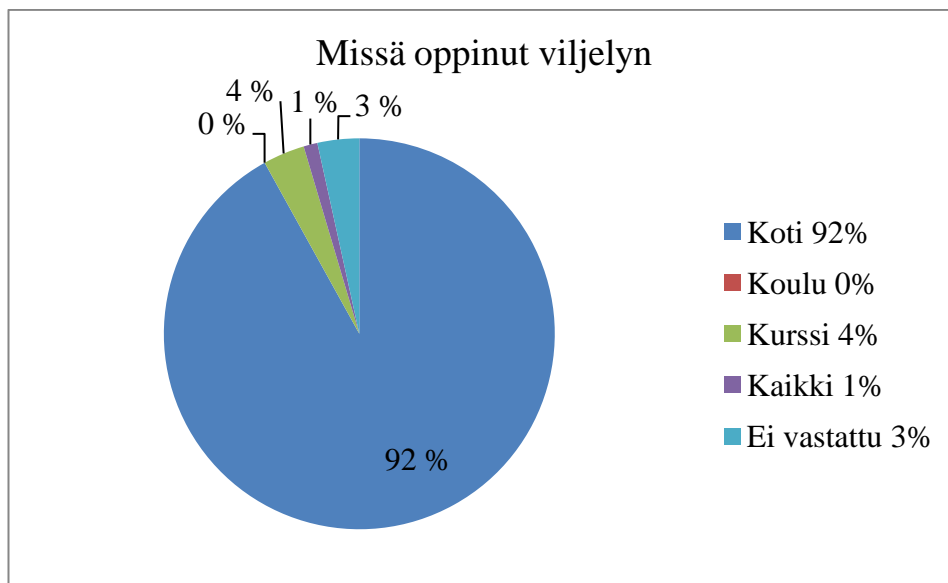
Kysymyksessä yhdeksän tiedusteltiin kuinka usein viikossa palstaviljelijät käyvät kesä aikana hoitamassa palstaansa. Melkein puolet palstaviljelijöistä käyvät kesä aikana palstallaan 3- 4 kertaa viikossa. Myös vähemmän, 1- 2 kertaa, palstalla käyviä viljelijöitä on paljon. Vastanneista 23 % käyvät palstalla kesä aikana yli 4 kertaa viikossa. Kysymyksen vastausprosentti oli 95 %.

Kaavio 8. Viljelypalstalla käyminen viikossa

6.3.2 Viljelytaidon oppiminen

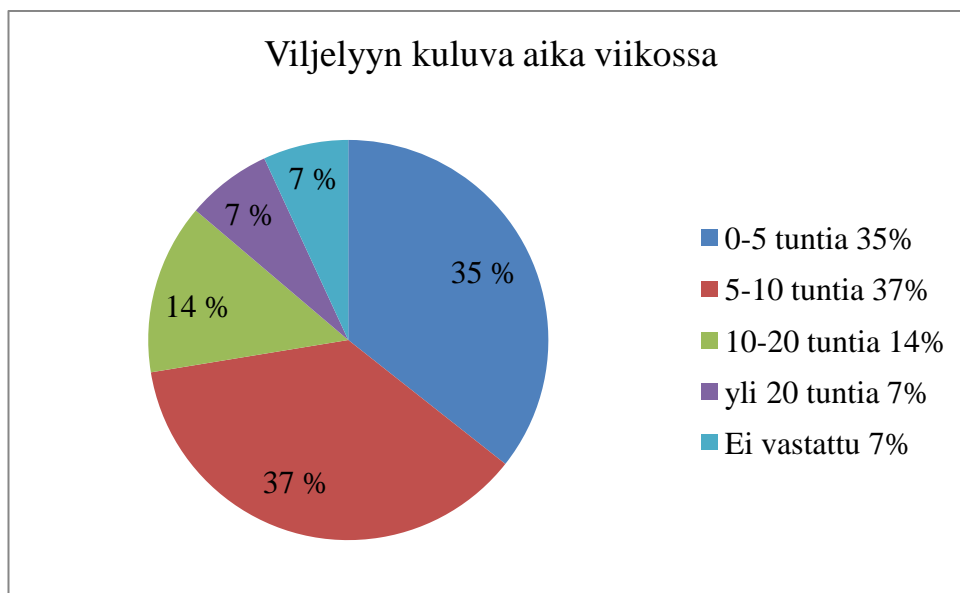
Kysymyksessä 11 tiedusteltiin missä viljelijät ovat oppineet viljelytaidon. Melkein kaikki ovat oppineet viljelytaidon kotonaan. Viljelijät ovat oppineet viljelytaitoja myös muilta viljelijöiltä, käymällä kursseilla sekä itse opiskellen lukemalla kirjoja ja lehtiä. Myös 4H- kerhoista on saanut oppia. Vastausprosentti oli 97 %.

Kaavio 9. Viljelytaidon oppiminen

6.3.3 Viljelyyn kuluva aika

Kysymyksessä 19 tiedusteltiin palstaviljelyyn käytettyä aikaa viikossa. Palstaviljelijät käyttävät viljelyyn aikaa keskimäärin 0-10 tuntiin viikossa. Myös enemmän kuin 10 tuntia aikaa käyttäviä viljelijöitä löytyi. Vastausprosentti oli 93 %.

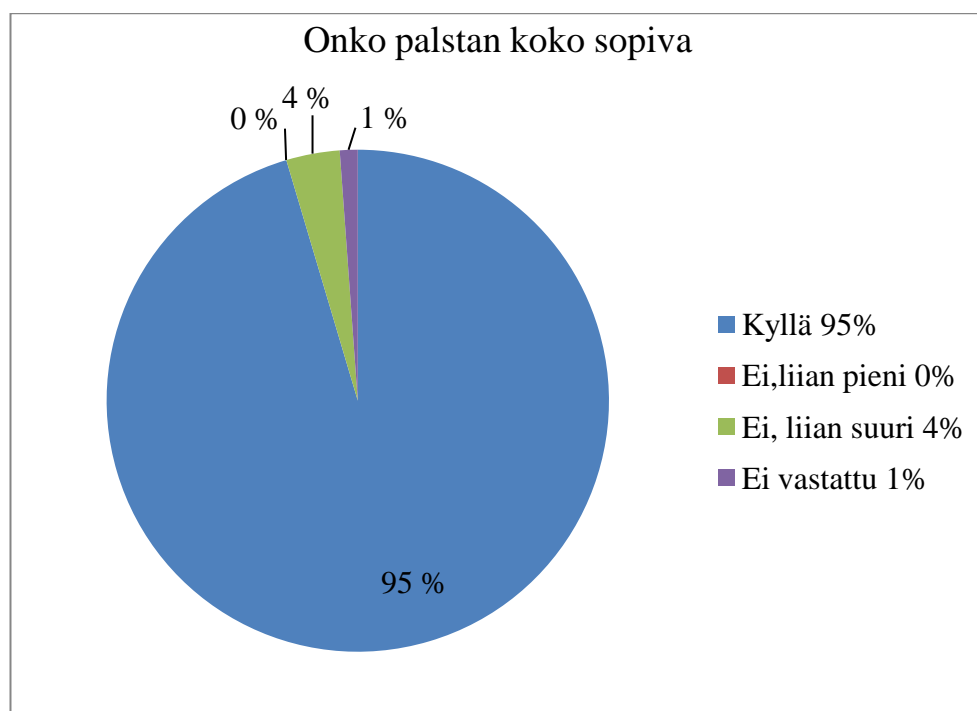

Kaavio 10. Viljelyyn kuluva aika viikossa

6.4 Palstan koko ja mitä viljelee

6.4.1 Palstan koko

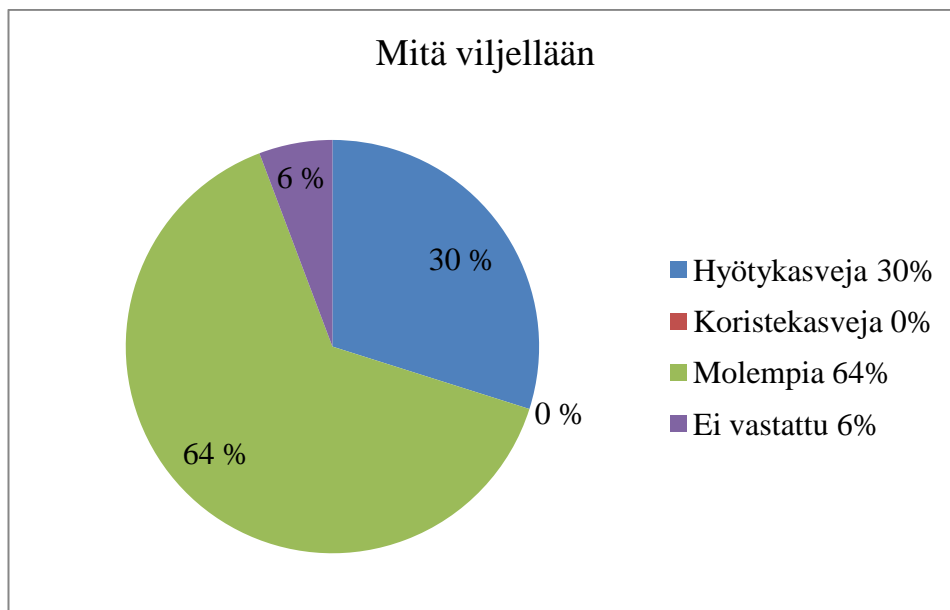
Kysymyksessä 12 tiedusteltiin onko palstan koko sopiva. Suurin osa viljelijöistä piti palstan kokoa sopivana. Muutaman vastaajan mielestä palstan koko on liian suuri. Kenenkään mielestä palsta ei ole liian pieni. Kysymyksen vastausprosentti oli 99 %.

Kaavio 11. Palstan koko

6.4.2 Mitä viljellään

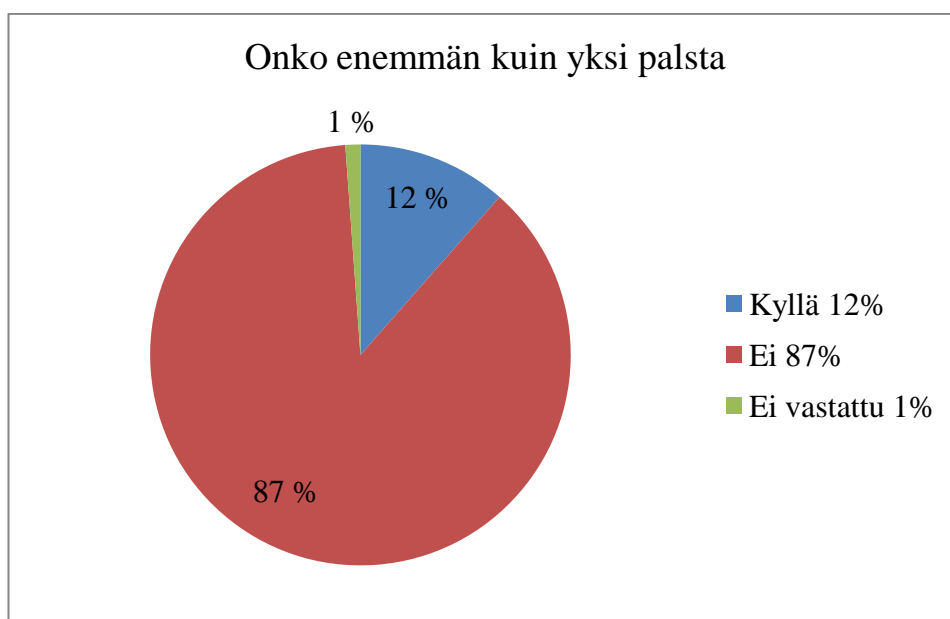
Kysymys kymmenen koski palstoilla viljeltäviä kasveja. Kaikki kysymykseen vastanneista viljelijöistä viljelevät hyötykasveja. Viljelijät viljelevät myös koristekasveja, mutta kukaan ei viljele ainoastaan koristekasveja. Kysymyksen vastausprosentti oli 94 %.

Kaavio 12. Mitä viljellään

6.4.3 Kuinka monta palstaa viljelijöillä on

Kysymyksessä 13 tiedusteltiin onko viljelijöillä vuokrattuna enemmän kuin yksi palsta. Melkein kaikilla palstaviljelijöillä on vain yksi palsta. Osalla viljelijöistä on vuokrattuna enemmän kuin yksi palsta. Muutamalla palstaviljelijä on vuokrannut palstan puoliksi ystävän kanssa. Kysymyksen vastausprosentti oli 99 %.

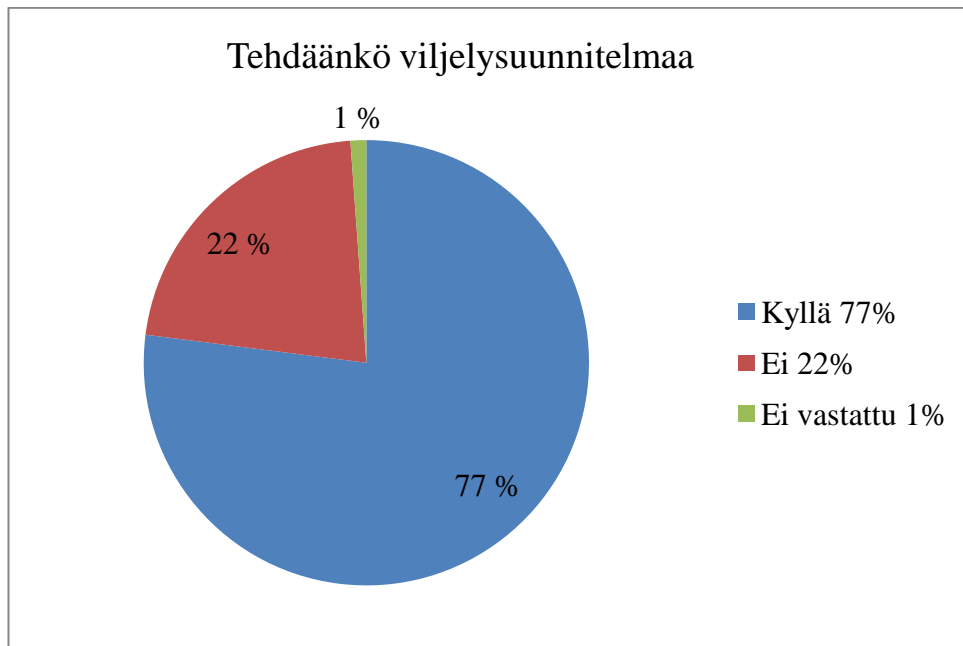
Kaavio 13. Onko enemmän kuin yksi palsta

6.5 Palstan hoito

6.5.1 Viljelysuunnitelma

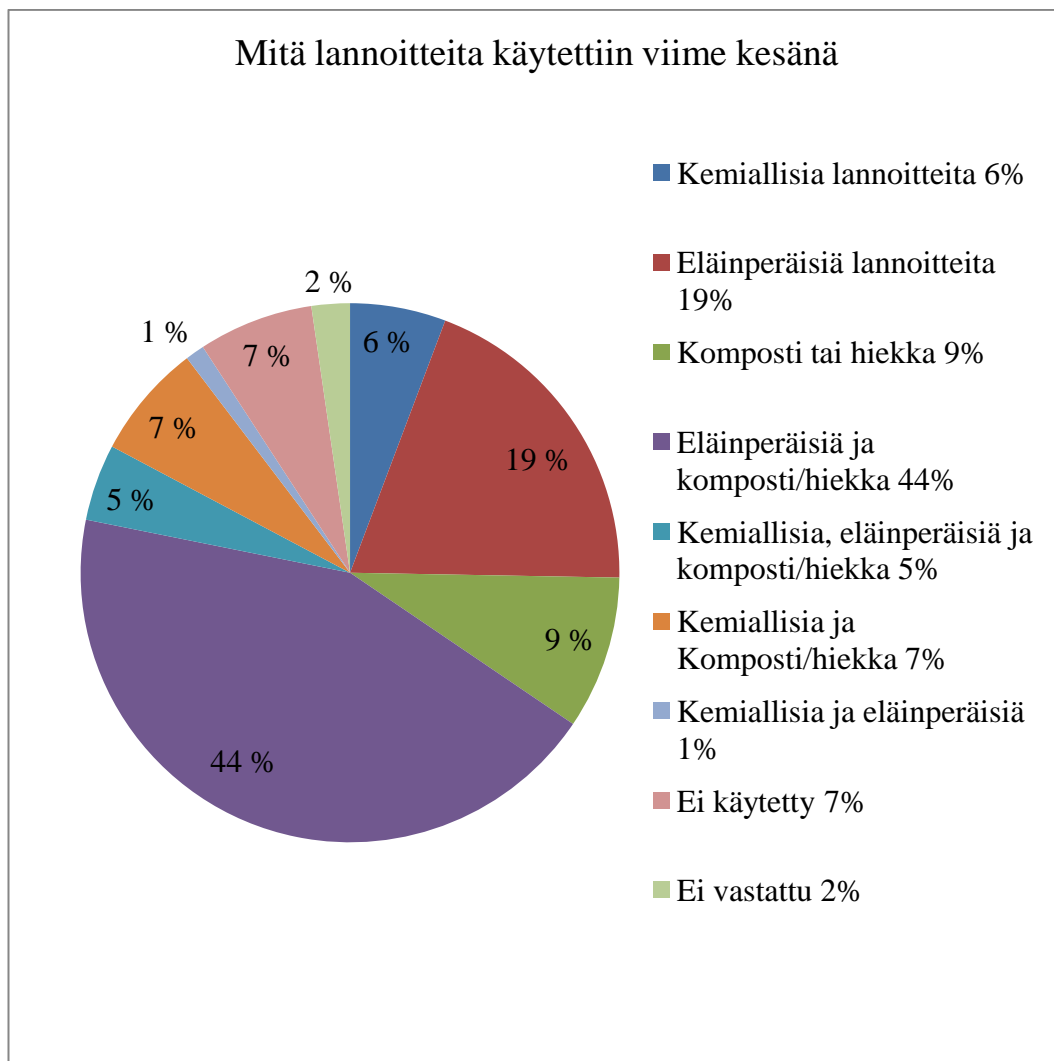
Kysymys 14 koski viljelysuunnitelman tekoa. Palstaviljelijöistä suurin osa tekee viljelysuunnitelman. Kysymyksen vastausprosentti oli 99 %.

Kaavio 14. Viljelysuunnitelma

6.5.2 Lannoitteiden käyttö

Kysymyksessä 15 tiedusteltiin millaisia lannoitteita palstaviljelijät käyttivät edellisenä kesänä. Vaihtoehtoina olivat kemialliset lannoitteet, eläinperäiset lannoitteet ja komposti/hiekka. Lähes puolet palstaviljelijöistä käytti eläinperäisiä lannoitteita sekä kompostia/hiekkaa. Eläinperäisiä lannoitteita käytti 19 % viljelijöistä. 9 % viljelijöistä käytti kompostia tai hiekkaa lannoitteena. Kemiallisia lannoitteita sekä kompostia/hiekkaa käytti 7 % viljelijöistä. Kemiallisia lannoitteita käytti 6 % viljelijöistä. Kaikkia näitä lannoitteita käytti 5 % viljelijöistä. Kemiallisia ja eläinperäisiä lannoitteita käytti 1 % viljelijöistä. 7 %:a viljelijöistä ei käyttänyt lannoitteita lainkaan. Vastausprosentti oli 98 %.

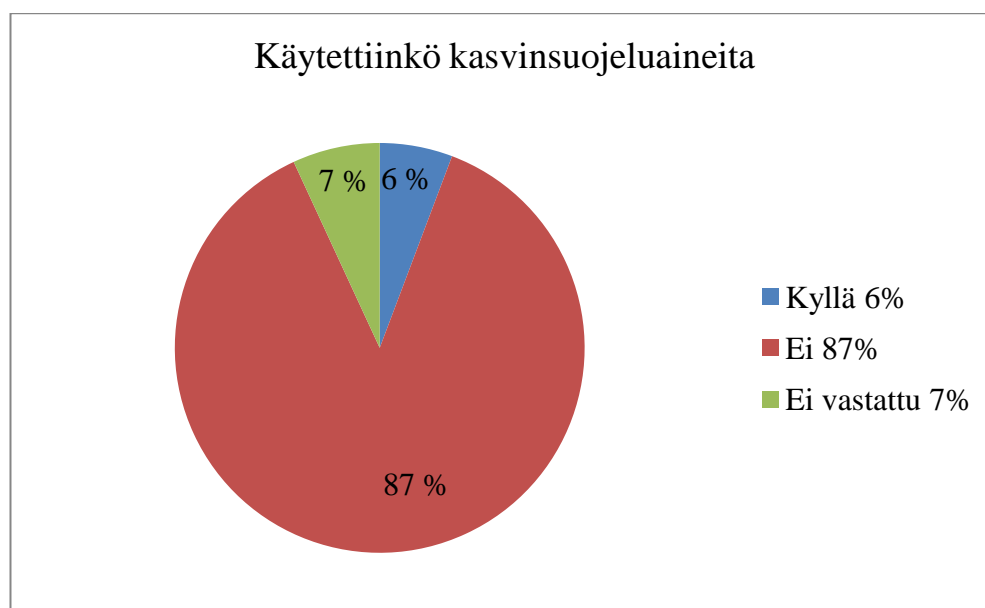

Kaavio 15. Lannoitteet

6.5.3 Kasvinsuojeluaineiden käyttö

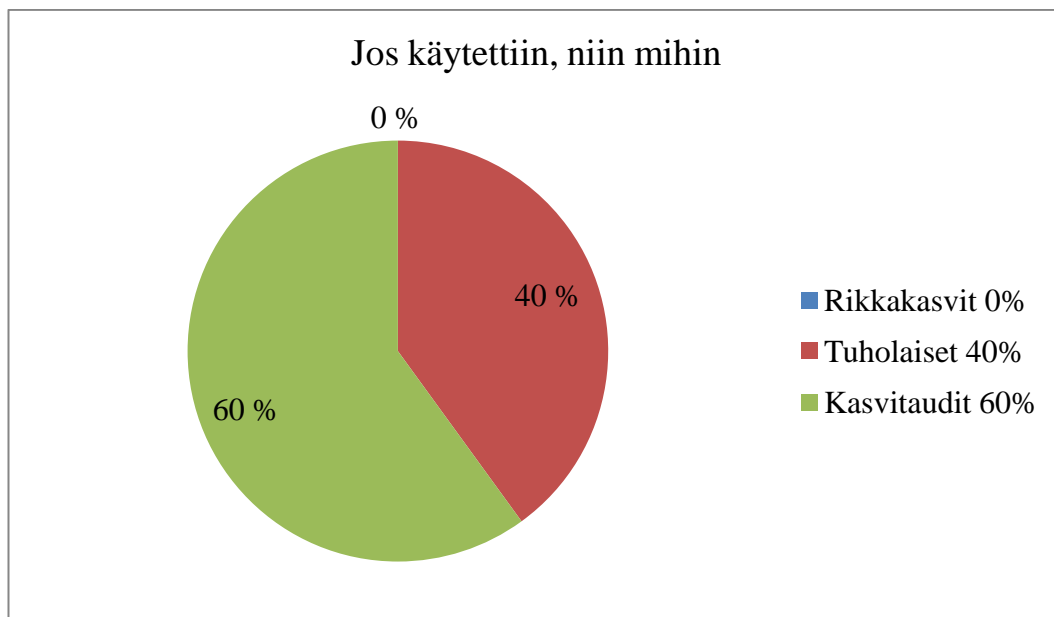
Kysymykset 16 ja 17 kuuluivat yhteen. Kysymyksessä 16 tiedusteltiin kasvinsuojeluaineiden käyttöä. Suurin osa palstaviljelijöistä ei käyttänyt kasvinsuojeluaineita. Muutama viljelijä oli käyttänyt kasvinsuojeluaineita. Vastausprosentti oli 93 %.

Moni viljelijä oli käyttänyt kasvinsuojeluaineena itse tehtyä nokkosvettä.

Kaavio 16. Käytettiinkö kasvinsuojeluaineita

Kysymys 17 koski niitä vastaajia, jotka olivat käyttäneet kasvinsuojeluaineita. Kysymyksessä kysyttiin minkä torjuntaan kasvinsuojeluaineita oli käytetty. Viljelijöistä 60 % oli käyttänyt kasvinsuojeluaineita kasvitauteihin ja 40 % tuholaisiin. Vastausprosentti oli 100 %. Kasvinsuojeluaineita käytettiin esimerkiksi perunaruttoon.

Kaavio 17. Mihin kasvinsuojeluaineita käytettiin

6.6 Miksi harjoittaa palstaviljelyä

Kysymyksessä 8 tiedusteltiin miksi palstaviljelijät harjoittavat palstaviljelytoimintaa. Vastausvaihtoehtoina olivat: harrastus, ruoan hyvä maku/tuoreus, ekologisuus/lähirooka, saa liikuntaa, sosiaalinen kanssakäyminen, vapaa-ajan vietto, ruokamenojen pienentäminen ja ruoan myyminen.

Kukaan vastanneista ei harjoita palstaviljelytoimintaa sen takia, että myisi kasvatamiaan tuotteita. Ruokamenojen pienentäminen sai toiseksi vähiten kannatusta. Voidaan siis päätellä, että palstaviljelytoimintaa harjoitetaan harrastuksena, josta saa liikuntaa sekä tapaa toisia ihmisiä. Myös ruoan hyvä maku/tuoreus sekä ekologisuus/lähirooka ovat vastanneille viljelijöille tärkeitä asioita.

Alla otteita viljelijöiden ajatuksista, miksi he harjoittavat palstaviljelyä.

”Yhdessä oleminen.”

”Saa harrastaa. Olla ihmisten kanssa tekemisissä ja seurata mitä kaikkea he saavat ahkeruudellaan aikaiseksi.”

”Näkee elämän jatkuvan.”

”Saa upottaa sormet multaan ja nauttia kasvien kasvusta.”

”Mukavaa puuhaa lasten kanssa.”

”Vaihtelua kerrostalo elämään.”

”Kiva vapaa-ajan harrastus, mistä saa kuntoa sekä hyvää mieltä”

”Palstaviljely on haaste - Hauska sellainen.”

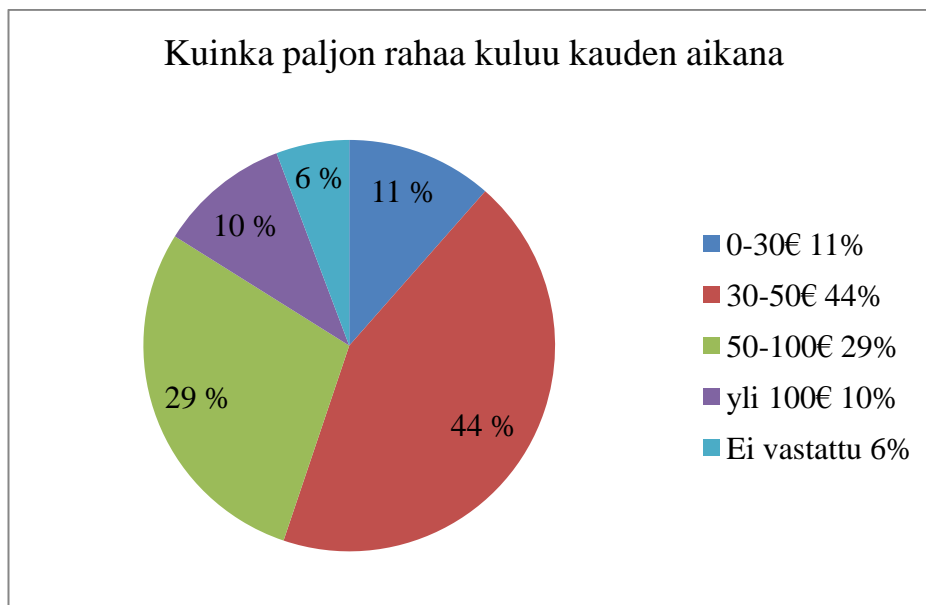
”Onnistumisen iloa.”

”On ihana nähdä siemenen itävän ja kasvavan taimeksi. Sadon korjuu kesän aikana.”

”Palstaviljely on upea harrastus, joka tuo elämään koko vuodeksi mielenkiintoa. Talvella suunnitellaan, keväällä uurastetaan, kesällä nautiskellaan ja syksyllä korjataan satoa.”

6.7 Rahan käyttö viljelyssä

Kysymyksessä 18 tiedusteltiin kuinka paljon rahaa viljelijöillä kului viljelyyn kauden aikana. Mukaan ei laskettu palstavuokraa. Melkein puolet viljelijöistä käytti kauden aikana rahaa viljelykauden aikana 30-50 €. 29 % viljelijöistä käytti 50-100 €. 0-30 € käytti 11 % viljelijöistä ja yli 100 € käytti 10 % viljelijöistä. Vastausprosentti oli 94 %.

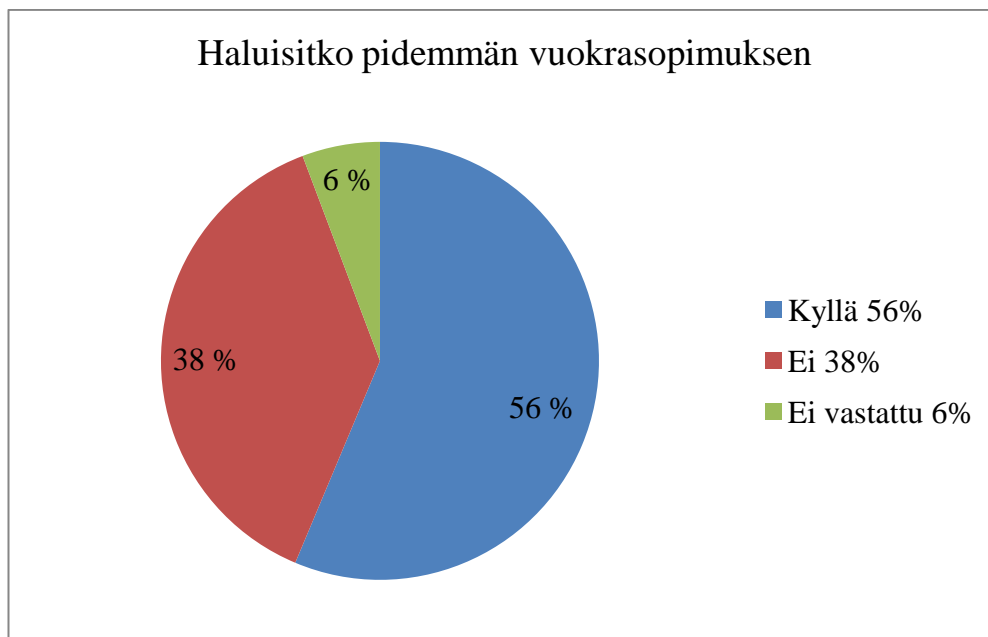
Kaavio 18. Kuinka paljon rahaa kului

6.8 Monivuotinen viljely

Kysymykset 20- 22 käsittelivät vuokrasopimuksen pituutta, monivuotista viljelyä sekä siirtolapuutarhan perustamista Vaasaan.

6.8.1 Vuokrasopimuksen pituus

Kysymyksessä 20 tiedusteltiin kiinnostusta pidemmän vuokrasopimuksen solmisesta, esimerkiksi 3-5 vuoden pituiseksi. Tällä hetkellä vuokrasopimus on yhden kauden mittainen. Yli puolet vastanneista haluaisi pidempikestoisen vuokrasopimuksen. Myös nykyiseen sopimuksen pituuteen oltiin tyytyväisiä. Vastausprosentti oli 94 %.

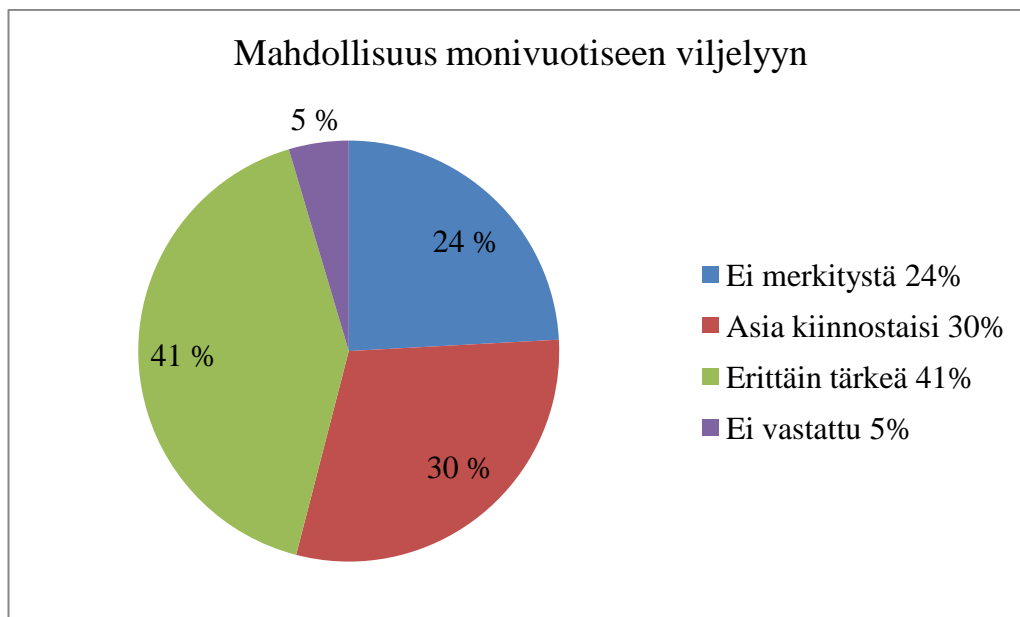
Kaavio 19. Vuokrasopimuksen pituus

6.8.2 Monivuotinen viljely

Kysymyksessä 21 tiedusteltiin kuinka oleellista viljelijälle on, että olisi mahdollisuus monivuotiseen viljelyyn. Tällä hetkellä ideana olisi, että palstoilla kasvatettaisiin vain yksivuotisia kasveja. Monella viljelijällä kuitenkin oli palstallaan monivuotisia kasveja, kuten mansikoita ja marjapensaita. 41 % viljelijöistä olisi erittäin tärkeää monivuotisen viljelyn mahdollisuus. Asia kiinnostaisi 30 % viljelijöistä. 24 % viljelijöistä asialla ei ole merkitystä. Vastausprosentti oli 95 %.

Ehdotuksena oli esimerkiksi perustaa uusi alue niille viljelijöille, jotka haluavat viljellä vain yksivuotisia kasveja. Näin vanhat viljelijät saisivat pitää vanhat omat palstansa, mitä he ovat muokanneet vuosikautia.

Vastauksissa toivotaan, että saisi jatkaa samalla tavalla kuin tähänkin asti ja osassa vastauksissa uhattiin lopettaa koko palstaviljely, jos monivuotisia kasveja ei hyväksytä.

Kaavio 20. Monivuotinen viljely

6.8.3 Siirtolapuutarhan perustaminen Vaasaan

Kysymyksessä 22 tiedusteltiin kokisiko viljelijä tarpeelliseksi siirtolapuutarhan perustamisen Vaasaan. Vastanneista viljelijöistä puolet oli siirtolapuutarhan perustamisen kannalla ja puolet vastanneista viljelijöistä ei kokenut siirtolapuutarhan perustamista tarpeelliseksi. Kysymyksen vastausprosentti oli 92 %.

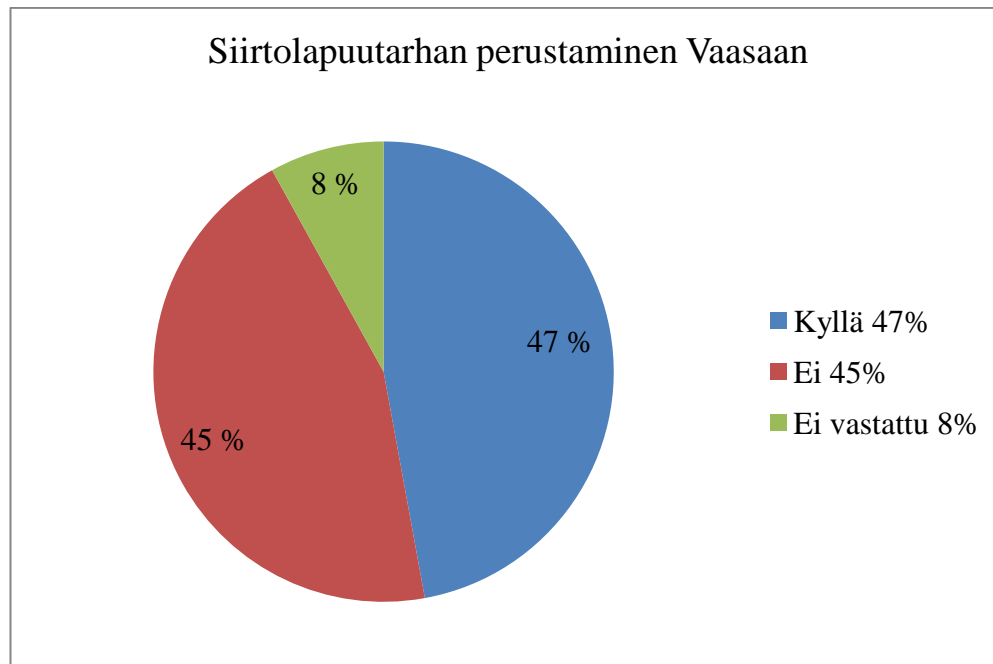
Monessa vastauksessa syy miksi siirtolapuutarhaa ei koeta tarpeelliseksi oli vastaajien ikä.

Vastanneiden ajatuksia siirtolapuutarhan perustamisesta Vaasaan:

”Muissa kaupungeissa ollut jo iät ajat”

”Siirtolapuutarhan saaminen olisi aivan mahtava juttu.”

Kaavio 21. Siirtolapuutarhan perustaminen

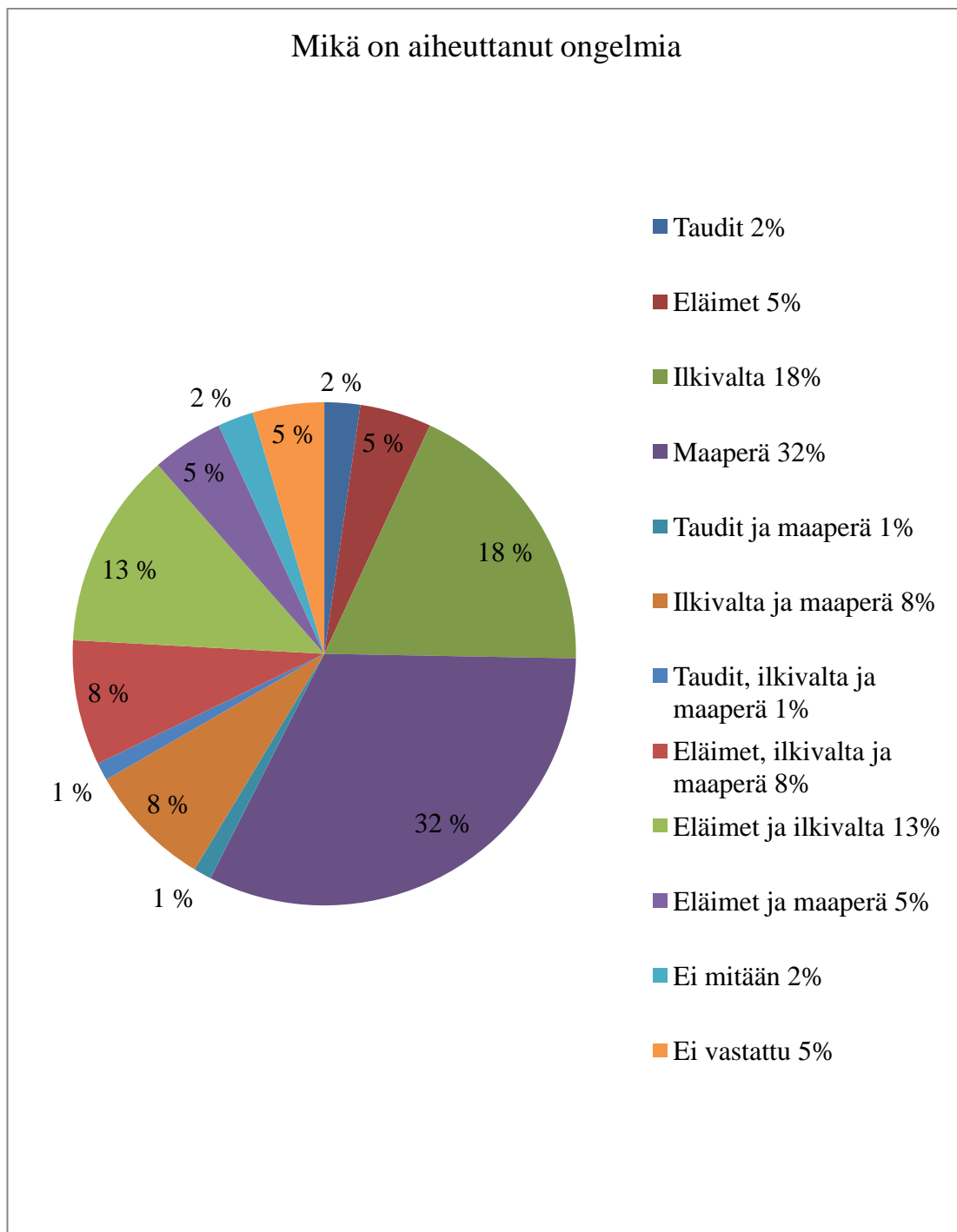
6.9 Ongelmat

Kysymys 23 koski ongelmia, joita viljelijöille on aiheutunut palstaviljelyssä. 32 % viljelijöistä kertoi, että eniten ongelmia on aiheuttanut maaperä. Ilkivalta oli aiheuttanut ongelmia 18 % viljelijöistä. 13 % ongelmia oli aiheuttanut eläimet ja ilkivalta. 2 % viljelijöistä ei ole ollut minkäänlaisia ongelmia. Vastausprosentti oli 95 %.

Ongelmana on ollut varsinkin viljelymaan maaperä, jota viljelijät ovat joutuneet muokkaamaan paljon. Maa on savista ja sen muokkaamiseen on kulunut paljon aikaa, jopa vuosia. Ilkivaltaa ja varastelua on palstoilla paljon. Kasveja revitään irti maasta, vesipisteitä avataan ja ne jätetään valumaan.

Ote viljelijän vastauksesta:

”Ilkivalta pitäisi jollain konstilla saada loppumaan. Ei ole yhtään kivaa, kun yrittää hoitaa ja kasvattaa, niin kasveja revitään maasta ja heitetty ympäriinsä. Tuntee, että ilkivalta lisääntyy joka vuosi.”

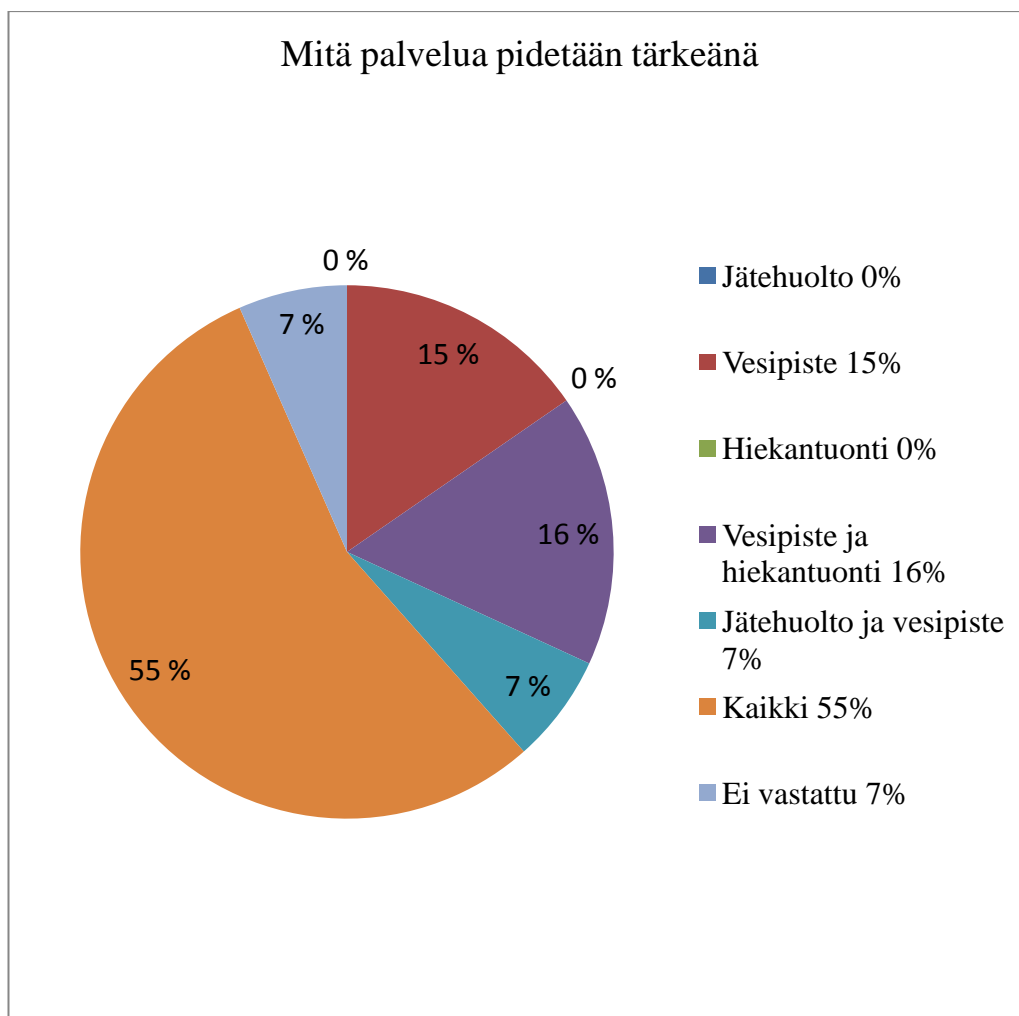

Kaavio 22. Ongelmat palstalla

6.10 Palvelut

Kysymyksessä 24 tiedusteltiin mitä kaupungin antamia palveluita viljelijä pitää tarpeellisena. Vaihtoehdot olivat jätehuolto, vesipiste sekä hiekantuonti. 55 % palstaviljelijöistä pitää näitä kaikkia palveluja tarpeellisena. 16 % viljelijöistä pitää tarpeellisena vesipistettä ja hiekan tuontia. Vesipiste on tarpeellisin 15 % viljelijöistä. Jätehuoltoa ja vesipistettä tarpeellisena palveluna pitää 7 % viljelijöistä. Vastausprosentti oli 93 %.

Palstoille toivottiin käymälää sekä vesiposteihin (kuva 5) avainta jokaiselle viljelijälle, jolloin ylimääräiset veden käyttäjät häviäisivät palstoilta. Jäteastioiden saaminen palstoille olisi tärkeää, nyt roskaa on heitelty pitkin poikin alueita.

Kaavio 23. Palvelut

Kuva 5. Vesiposti

Kyselyssä oli mahdollisuus vastata myös avoimiin kysymyksiin. Avoimissa kysymyksissä tiedusteltiin viljelijöiden tulevaisuuden suunnitelmista sekä haasteita joita palstaviljelijät ovat viljelyssä kokeneet. Kolmanteen avoimeen kysymykseen oli mahdollista kommentoida vapaasti omia mielipiteitään.

6.11 Jatkosuunnitelmat

Moni vastaaja kertoi jatkavansa vuosi kerrallaan, kunnon ja terveyden mukaan. Viljelijöillä on halu viljellä samaa palstaa jatkossa ja jatkaa samaan malliin kuin tähänkin asti. Alla on otteita viljelijöiden jatkosuunnitelmista.

”Toivon kehittyväni viljelyssä. Toivon, että saan ja pystyn viljelemään mahdollisimman kauan samaa palstaa. Suunnitelmat teen vuosi kerrallaan.”

”Toivon jatkavani palstaviljelyä samalla palstalla vielä kauan. Hyvä, jos olisi mahdollista vuokrata samaa palstaa viideksi vuodeksi kerrallaan. Olisi myös hyvä, jos palstaviljelijöille myönnettäisiin alue, missä voisi viljellä monivuotisia kasveja.”

”Viettää yhteisiä hetkiä viljellen lastenlasten kanssa.”

”Aion jatkaa, jos viljelyä saa harrastaa nykyisenlaisesti.”

”Muokata palsta tuottavaksi, parantaa maata pikkuhiljaa. Rikkaruohojen hallintaan saaminen sekä oppia viljelyä paremmin. Onnistumaan sadossa ja ehkä ottaa toinenkin palsta kaverin kanssa ja lisätä lajeja.”

”Parantaa edelleen maan laatua, monipuolistaa viljelyä ja lisätä kokeiluja.”

”Hoitaa palsta mahdollisimman hyvin. Tuotto on paljon kiinni palstan hoitamisesta. Myös mieli lepää, kun istuu palstan reunalla ja nauttii kättensä työstä. On parhaimmasta päästä hoitolaitos. Ihana vaihtaa kuulumisia ja keskustella hoitotavoista.”

”Haluan jatkaa saman palstan viljelyä vielä mahdollisesti noin 10 vuoden ajan. Olen aloittanut jo vuonna 1990. Viljellä luomuperiaatteella ja vuoroviljelyä sovel-

taen perinteisiä kasvimaakasveja, mutta joka vuosi myös jokin uusi, mielenkiintoinen lajikokeilu.”

”Mukava mahdollisuus köyhälle kaupunki eläjälle. Toivoisin, että saan ja kykenen jatkamaan vielä pitkään.”

6.12 Haasteet

Millaisia haasteita viljelijät ovat kokeneet viljelynsä aikana. Otteita vastanneiden vastauksista.

”Maan laatu on huono, se on todella savista. Rikkaruohot leviävät hoitamattomilta palstoilta”

”Suurin haaste ovat rikkaruohot”

”Säilyykö into ja kunto, kun ikää karttuu. Siinä on jo haastetta.”

”Omalla kohdallani en ole törmännyt suurempiin haasteisiin. Palstanaapureitteni kanssa olen tullut mielestäni hyvin toimeen.”

”Maan muokkaaminen aluksi on haastavaa (rikkaruohot ja savipitoinen maa). Parin vuoden ahertamisen jälkeen helpottaa. Keväisin koneellinen muokkaus helpottaa viljelyä.”

”Maan laatu edelleen huono, vaikeuttaa viljelyä. Puut varjostavat.”

”Aika – Työssäkäyvän henkilön ei aina ole mahdollista panostaa hoitoon juuri silloin kun pitäisi. Vuosi kerrallaan mentaliteetti tuo epävarmuutta.”

6.13 Vapaa kommentointi

Vastaajien vastauksia ja ehdotuksia:

”Nykyinen vuosittainen palstan uusiminen on oikeudenmukainen sekä vuokraajan, että kaupungin kannalta helppo ja joustava menettely. Ei pidä muuttaa toimivaa konseptia. Maanparannus on pitkäjännitteistä työtä eikä palstojen vaihtamisessa ole mitään järkeä. Monivuotisten kasvien viljelyssä ei nähdäkseni ole mitään haittaa. Ei mitään syytä muuttaa tämän hetkistä menettelyä.”

”Koko alueen äestäminen olisi katastrofi. Kerrostalo asukkaalle marjapensaat ovat ensiarvoisen tärkeitä.”

”Kaikille palstaviljelijöille samat säännöt.”

”Toivoisin, että kaupunki siistisi palstoja ympäröiviä alueita keväisin, että rikkaruohot ja pajut pysyisivät kurissa. Myös viljelemättömien palstojen hoito olisi tärkeää.”

”Palsta-alueiden yleisilmeen siistiminen on todella tarpeellista. Säästöä kaupungille kun saamme puurtaa palstalla: hoitaa sekä ruumiillista että henkistä terveyttä.”

”Hienoa, että saa harjoittaa viljelyviettiään. Saa olla ulkona ja koetella kuntoaan. Vuosien varrella on tullut tutustuttua muihin viljelijöihin ja saa parantaa maailmaa heidän kanssaan. Saa näyttää ja opettaa lapsille ja lastenlapsille kasvamisen ihmeitä.”

”Monivuotiset sopimukset nopeasti, että ei tehdä turhaa työtä tuolla palstalla. Mainostakaa palstaviljelyn mielenterveydellistä hyötyä.”

”Kirjalliset säännöt/ohjeet viljelijöille.”

”Parempi tiedotus (esimerkiksi Internetiin)”

”Pidän erittäin tarpeellisena monivuotisten kasvien sallimisen omalla palstalla. Myös marjapensaat on suotava. Viljelypalstojen rajat on merkittävä selvästi. Käytävät kuntoon. Huomautukset avotulen tekijöille.”

”Haluan, että sama maa säilyy minulla niin kauan kun haluan viljellä. Olen vuosien mittaan tehnyt maan parantamisen eteen runsaasti töitä ja ostanut multaa sekä turvetta.”

”Käyttämättömiä palstoja voisi hieman siistiä pinnallisesti. Ei ole aloittelijan helppo aloittaa. Varmaan olisi enemmän halukkaita tulijoita, jos olisi siistimpiä palstoja. Hylätty palsta kasvaa vuodessa umpeen, vaikka olisi kuinka hyvin hoidettu ennen sitä.”

”Kaikki rakennelmat ja roinat tulisi poistaa. Alueet ovat epäsiistejä juuri roinan takia (grillit ja puutarhakalusteet). Kerran vuodessa kaupunki kääntäisi maat samannäköiseksi.”

”Ojat kuntoon, maa kuivuisi keväällä nopeammin. Olisi kiva saada multaa eripuolille palstoja.”

”Kun on nähnyt paljon vaivaa maan kunnostamiseen, haluaisi viljellä samaa palstaa jatkossakin.”

”Kannatan luonnonmukaisen viljelyn periaatteiden soveltamista palstoilla (ei kasvinsuojeluaineita, ei pintamaan poistoa). Kestävä kehitys kunniaan.”

”Monivuotisten kasvien salliminen (pensaat, puut). Kasvihuoneen rakentaminen on sallittava. Jos ei saa viljellä kuin yksivuotisia kasveja, en halua pitää palstaa ollenkaan, koska perunoiden ja sipulien kasvatus ei innosta.”

”Hienoa, että näitä palstoja on. Suuri merkitys eläkeläisille, ylläpitää toimintakykyä ja virkistää.”

”Vesipisteiden huolto. Kaupungin hitaus toimia ongelmissa.”

”En ymmärrä miksi viljelyharrastukseen kaupunki ei voisi enemmän antaa apuja. Esimerkiksi WC saaminen alueille (kaikki eivät asu alueiden vieressä), vaja työkaluille sekä maan muokkaus aluksi viljelykuntoon. Urheiluun kyllä löytyy rahaa ja moneen muuhunkin harrastukseen.”

”Eläkeläiselle palstaviljely on tosi hyvää terapiaa. On mukava seurata kasvun ihmettä, kun taimet nostavat hentoja varsiaan mustasta mullasta ja voimistuvat ihan silmissä.”

”Kaupungin pitäisi hoitaa omat alueet eli kulkutien reunat ja viljelemättömät palsat tulisi niittää kerran vuodessa.”

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän työn pääasiallisena tarkoituksena oli kerätä vaasalaisilta palstaviljelijöiltä mielipiteitä Vaasan palstaviljelyalueista Vaasan kaupungin viheralueyksikölle, jotta saataisiin tietoa siitä, millä tavalla palstaviljelyalueita kannattaisi tulevaisuudessa kehittää. Palstaviljelijöiden mielipiteet kerättiin kyselytutkimuksella, joka tehtiin yhteistyössä Vaasan viheralueyksikön työntekijöiden kanssa. Kysely lähetettiin postitse kaikille vaasalaisille palstaviljelijöille. Työn teoriaosiossa käsiteltiin palstaviljelyn historiaa ja palstaviljelytoimintaa Vaasassa.

Vaasalaiset palstaviljelijät kokevat palstaviljelyalueet tärkeiksi ja niiden kehittämistä ollaan kiinnostuneita. Samaan aikaan tämän työn kanssa tehtiin Vaasassa laajempaa työtä, jossa vertailtiin muiden paikkakuntien palstaviljelytoimintaa Vaasan toimintaan. Näitä töitä voidaan käyttää yhdessä suunniteltaessa vaasalaista palstaviljelytoimintaa.

Työn tavoitteet saavutettiin onnistuneesti, koska kyselyyn saatiin runsaasti vastauksia, ja nyt kaupungilla on mahdollisuus käyttää saatuja tuloksia palstaviljelyalueiden suunnittelussa ja kehittämisessä. Tulevien kyselyjen tekemisessä voidaan käyttää apuna tämän kyselyn kokemuksia ja tuloksia siten, että uusista kyselyistä voidaan saada mahdollisimman suuri hyöty.

Kyselyn tuloksista voi päätellä, että vaasalaisille palstaviljelijöille palstaviljelyalueet ovat tärkeitä. Heille on tärkeää saada jatkossakin viljellä samaa palstaa mitä he ovat jo vuosia viljelleet. Suurin osa vastanneista oli pidemmän vuokrasopimuksen kannalla. Maaperän kunnostus paremmaksi ja joidenkin kasvien satojen tuottaminen on vienyt vuosia. Jos he nyt joutuisivat vaihtamaan palstaa, kaikki työ olisi mennyt hukkaan. Moni viljelijä kirjoittikin, että jos muutokset eivät miellytä he lopettavat koko palstaviljelytoiminnan. Moni vastaajista toivoi monivuotisten kasvien viljelyn sallimista omalla palstalla.

Tuloksista voi myös päätellä, että suurin osa vaasalaisista palstaviljelijöistä on iäkäästä. Riittääkö viljelijöitä sitten kun tämänhetkiset viljelijät eivät enää jaksa?

Ongelma palstoilla ovat viljelemättömät viljelypalstat. Niistä leviävät rikkaruohot viljeltäville palstoille lisäävät viljelijöiden työtä. Toivomuksena olikin, että Vaasan kaupunki hoitaisi hoitamattomat palstat vuosittain. Jos ne esimerkiksi kynnetäisiin vuosittain niiden ollessa tyhjillään, uusien viljelijöiden olisi helpompi aloittaa palstoilla, joita ei ole viljelty, Ongelmia koettiin eniten aiheutuvan viljelyalueiden maaperästä, eläimistä sekä ilkivallasta.

Palstaviljelijöille ja palstoille olisi hyvä saada yhteiset toimintaohjeet, siitä miten viljelypalstoilla tulisi toimia. Niissä tulisi selkeästi tuoda ilmi mikä on sallittua ja mikä ei. Vaasan kaupungin toivottiin ottavan enemmän vastuuta palsta-alueiden kunnostuksesta ja ylläpidosta. Palstaviljelyalueille tulisi myös saada asiaan kuuluvat jätteiden kierrätysastiat. Keväällä vain yhdellä palsta-alueella oli jätteiden kierrätysastia käytössä. Muilla palstoilla jätettä, mm. muovina, oli heitetty kasvijättekasaan. Jäteastioiden saaminen palstoille lisäisi myös alueiden siisteyttä.

Vaasan kaupungin tarjoamista palveluista tärkeimpinä pidettiin vesipisteitä, hiekan tuontia sekä jätehuoltoa.

LÄHDELUETTELO

Kervinen, Ulla & Paakkunainen, Ulla (2010). Puutarha pienellä palstalla. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Koivunen Taina (2003). Puisto, puutarha ja hyvinvointi. Jyväskylä: Viherympäristöliitto ry.

Nummi, Aimo (1997). Puutarhakaupan historia. Monila Oy.

Piispala Eija (2004). Hovioikeuden puistot ja ryytimaat. Vaasa: Ykkös- Offset Oy.

Puutarha ja piha (2007). Satoisa hyötytarha. Porvoo: Weilin+ Göös Oy.

LIITELUETTELO**LIITE 1.** Saatekirje**LIITE 2.** Kyselylomake

LIITE 1

Hei!

Olen Vaasan ammattikorkeakoulun ympäristötekniikan opiskelija ja teen opin-
näytetyönäni kyselytutkimuksen Vaasan palstaviljely alueiden käyttäjistä ja vilje-
lypalstoista. Teen kyselytutkimuksen yhdessä Vaasan kaupungin Viheralueyksi-
kön kanssa. Toivoisin teidän osallistuvan ja vastaavan kyselyyn. Kyselyn tarkoi-
tus on selvittää, mitä ja millä tavoin Vaasan viljelypalstoilla viljellään. Vastaa
kysymyksiin mahdollisimman tarkasti. Voit tarvittaessa jatkaa vastaustasi paperin
kääntöpuolelle.

Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja niistä koostetaan pääasiassa tilastoja,
jolloin yksittäiset vastaukset eivät erotu. Kyselyn viimeinen palautuspäivä on
4.6.2010. Postimaksu on maksettu valmiiksi ja kaikkien vastaajien kesken arvo-
taan tuotepalkinto. Jos haluat osallistua arvontaan, täytä yhteystietosi.

Kiitos osallistumisesta!

Hej!

Jag är miljöteknologistuderande vid Vasa yrkeshögskola och som mitt lärdoms-
provsarbete gör jag en enkät om odlingslotterna i Vasa och deras användare. Jag
gör min enkätundersökning tillsammans med Vasa stads grönområdesenhet. Jag
hoppas att du vill delta och svara på enkäten. Min avsikt är att utreda hur servicen
kunde utvecklas samt vad och hur man odlar på odlingslotterna. Svara så noggrant
som möjligt på frågorna. Vid behov kan du fortsätta svaret på baksidan av papp-
ret. Svaren behandlas konfidentiellt och de sammanställs främst till statistik, var-
vid enskilda svar inte kan urskiljas.

Sista inlämningsdag för enkäten är 4.6.2010. Portot är färdigt betalt och bland
svararna utlottas ett produktpris. Om du vill delta i utlottningen, ber jag dig fylla i
dina kontaktuppgifter.

Tack för att du deltar!

Hello!

I am the student of the environmental technology at Vaasa University of applied sciences and I am conducting a questionnaire survey on the allotment Gardening and it's that users in the Vaasa. I conduct the survey together with Viheralueyksikkö, the city of Vaasa. I would like you answer the questionnaire, which is enclosed. The purpose of the questionnaire is to find out how plot gardening in Vaasa is used. Answer the questions as carefully as possible. You can continue your answer to the reverse side of the paper, if necessary.

The last return date of the questionnaire is 4.6.2010. The postage has been all ready paid and between all the interviewees there is a lucky draw with a product prize. If you want to participate in the draw, fill your contact information.

Thanks of the participation!

LIITE 2

TAUSTATIEDOT, BAKGRUNDSUPPGIFTER, BACKGROUND INFORMATION

(Valitse lähin vaihtoehto) (Välj det alternativ som ligger närmast) (Select the best alternative)

1. ASUMISPAIKKAKUNTA, BONINGSORT, PLACE OF RESIDENCE

Vaasa kaupunginosa _____
 Vasa Stadsdel
 Vaasa district

Muu paikkakunta; mikä _____
 Annan ort; vilken
 Another locality: what

2. IKÄ, ÅLDER, AGE

- 18
- 19- 29
- 30- 39
- 40- 49
- 50- 59
- 60- 69
- 69-

3. ASUMISMUOTO, BONINGSFORM, TYPE OF HOUSING

- a) omakotitalo, egnahemshus, detached house
- b) rivitalo, radhus, terraced house
- c) kerrostalo, flervåningshus, block of flats

4. KOTITALOUTEENNE KUULUVIEN HENKILÖIDEN LUKUMÄÄRÄ
 ANTALET PERSONER I ERT HUSHÅLL
 NUMBER OF THE PERSONS WHO BELONG TO YOUR HOUSEHOLD

- a) 1-2
- b) 3-4
- c) >5

Joista viljelyyn osallistuu, I odlingen deltar av dem, Number of family members participating in plot gardening

- a) 1
- b) 2
- c) >3

5. VILJELYYN AKTIIVISESTI OSALLISTUVAN SUKUPUOLI
DE SOM DELTAR AKTIVT I ODLINGEN ÄR
SEX OF THE PERSONS PARTICIPATING IN THE CULTIVATION ACTI-
VELY

- a) nainen, kvinnak, women
- b) mies, man, man
- c) molemmat, bägge, both

PALSTAVILJELY, ODLINGEN PÅ ODLINGSLOTT, PLOT GARDENING

(Valitse lähin vaihtoehto) (Välj det alternativ som ligger närmast) (Select the best alternative)

**6. MISSÄ VILJELYPALSTASI SIJAITSEE?
VAR ÄR DIN ODLINGSLOTT BELÄGEN?
LOCATION OF YOUR PLOT?**

- a) Kotiranta, Hemstrand
- b) Pappilanmäki, Prästgårdsbacken
- c) Suvilahti, Sunnanvik
- d) Korkeamäki, Högbacken

**7. KUINKA KAUAN OLETTE HARRASTANUT PALSTAVILJELYTOIMINTAA?
HUR LÄNGE HAR NI ODLAT PÅ ODLINGSLOTT?
HOW LONG HAVE YOU TAKEN AN INTEREST IN PLOT GARDENING?**

- a) 1-2 vuotta, år, years
- b) 2-5 vuotta, år, years
- c) 5-10 vuotta, år, years
- d) > 10 vuotta, år, years

**8. MIKSI HARJOITATTE PALSTAVILJELYÄ?
VARFÖR ODLAR NI PÅ ODLINGSLOTT?
WHY DO YOU PRACTISE COLUMN CULTIVATION?**

- a) Harrastus, En hobby, hobby
- b) Vapaa-ajan vietto, Sysselsättning under fritiden, leisure time activity
- c) Saa liikuntaa, Får motion, to get physical exercise
- d) Sosiaalinen kanssakäyminen, Social gemenskap, social intercourse
- e) Myyntiin, För försäljning, forr sell
- f) Ruokamenojen pienentäminen, För att minska på matutgifterna, to reduce the food expenses
- g) Ekologisuus/lähiruoka, Ekologiskt alternativ/närproducerad mat, ecological reasons/local food
- h) Ruoan hyvä maku/tuoreus, God/färsk mat, good taste of the food/freshness
- i) jokin muu, något annat, something else_____

9. KUINKA USEIN VIIKOSSA KESÄAIKANA KÄYT HOITAMASSA PALSTAASI?
HUR MÅNGA GÅNGER I VECKAN SKÖTER DU DIN ODLINGSLOTT SOMARTID?
HOW OFTEN IN A WEEK DO YOU MANAGE YOUR PLOT IN THE SUMMER TIME?

- a) 1-2 kertaa, times
- b) 3-4 kertaa, times
- c) 4-5 kertaa, times
- d) > 5 kertaa, times

10. VILJELETTEKÖ, ODLAR NI, DO YOU CULTIVATE

- a) Hyötykasveja, Nyttoväxter, useful plants
- b) Koristekasveja, Prydnadsväxter, ornament plants
- c) Molempia, Bägge, both

11. MISSÄ/MITEN OLETTE OPPINUT VILJELYTAIDON?
VAR/HUR HAR NI LÄRT ER ATT ODLA?
WHAT/HOW HAVE YOU LEARNED THE CULTIVATION SKILL?

- a) koti, hemma, at home
- b) koulu, i skolan, at school
- c) kurssi, på kurs, on a course

12. ONKO PALSTAN KOKO SOPIVA?
ÄR ODLINGSLOTTENS STORLEK LÄMPLIG?
IS THE SIZE OF THE PLOT SUITABLE?

- a) Kyllä, Ja, Yes
- b) Ei, liian pieni, Nej, för liten, No, too little
- c) Ei, liian suuri, Nej, för stor, No, too big

13. ONKO TEILLÄ ENEMMÄN KUIN YKSI PALSTA?
HAR NI FLER ÄN EN ODLINGSLOTT?
DO YOU HAVE MORE THAN ONE PLOT?

- a) Kyllä, Ja, Yes
- b) Ei, Nej, No

14. TEETTEKÖ ETUKÄTEEN VILJELYSUUNNITELMAA?
GÖR NI PÅ FÖRHAND UPP EN ODLINGSPLAN?
DO YOU MAKE THE CULTIVATION PLAN BEFOREHAND?

- a) Kyllä, Ja, Yes
- b) En, Nej, No

15. KÄYTITTEKÖ VIIME KESÄNÄ LANNOITTEITA TAI MAANPARAN-
NUSAINTEITA?
ANVÄNDE NI FÖRRA SOMMAREN GÖDSEL ELLER JORDFÖRBÄTT-
RINGSMEDEL? (ringa in)
DID YOU USE FERTILISERS OR SOIL IMPROVEMENT MATERIALS
LAST SUMMER?

- a) Kemiällisiä lannoitteita, Kemisk gödsel, Chemical fertilisers
- b) Eläinperäisiä lannoitteita (esim. kanankakka, hevoselanta), Ani-
malisk gödsel (exempelvis höns gödsel, häst gödsel), Animal manure
fertilisers (for example. chicken manure, horse manure)
- c) Komposti tai hiekka, Kompost eller sand, Compost or sand
- d) Ei käytetty, Nej, No, I didn't

16. KÄYTITTEKÖ KASVINSUOJELUAINTEITA?
ANVÄNDE NI VÄXTSKYDDSMEDEL?
DID YOU USE PESTICIDES?

- a) Kyllä, Ja, Yes
- b) En, Nej, no

17. JOS KÄYTITTE, NIIN MINKÄ TORJUNTAAN?
IFALL NI ANVÄNDE, FÖR ATT BEKÄMPA VAD?
IF YOU DID, AGAINST WHAT?

- a) Rikkakasvit, Ogräs, Weeds
- b) Tuholaiset, Ohyra, Vermins
- c) Kasvitaudit, Växtsjukdomar, Plant diseases

18. KUINKA PALJON RAHAA ARVIOISITTE KULUVAN VILJELYYN KO-KO KAUDEN AIKANA?(Lukuun ottamatta palstavuokraa
HUR MYCKET PENGAR UPPSKATTAR NI GÅR ÅT TILL ODLINGEN UN-
DER HELA SÄSONGEN (Förutom arrendet för odlingslotten)
HOW MUCH MONEY WOULD YOU ESTIMATE YOU SPEND OUT DUR-
ING THE WHOLE SEASON TO THE CULTIVATION? (except for column
rent)

- a) 0-30 €
- b) 30- 50 €
- c) 50- 100 €
- d) > 100 €

19. ARVIOIKAA VILJELYYN KULUVA AIKA VIIKOSSA,
UPPSKATTA DEN TID SOM GÅR ÅT TILL ODLINGEN PER VECKA
ESTIMATE THE TIME PER WEEK WHICH YOU SPEND FOR CULTIVA-
TION

- a) 0-5 tuntia,timmar, hours
- b) 5- 10 tuntia, timmar, hours
- c) 10- 20 tuntia, timmar, hours
- d) > 20 tuntia, timmar, hours

20. OLISITTEKO KIINNOSTUNUT TEKEMÄÄN PIDEMMÄN YHTÄJAK-
SOISEMMAN VUOKRASOPIMUKSEN? (esim. 3-5 vuotta)
SKULLE NI VARA INTRESSERAD AV ATT INGÅ ETT ARRENDEAVTAL
FÖR EN LÄNGRE SAMMANHÄNGANDE TID (till exempel för 3-5 år)
WOULD YOU BE INTERESTED IN MAKING A LONGER LEASE? (for ex-
ample 3-5 years)

- a) Kyllä, Ja, Yes
- b) En, Nej, No

21. KUINKA OLENNAINEN TEILLE OLISI, ETTÄ OLISI MAHDOLLISTA
MONIVUOTISEEN VILJELYYN?
HUR VIKTIGT SKULLE DET VARA FÖR ER MED MÖJLIGHET TILL
FLERÅRIG ODLING?
HOW IMPORTANT A LONG-TERM LEASE WOULD BE TO YOU?

- a) Ei merkitystä, Ingen betydelse, No significance
- b) Asia kiinnostaisi, Skulle vara intresserad av det, the matter would interest me
- c) Erittäin tärkeää, Mycket viktigt, Extremely important

KIITOS VASTAUKSESTA! TACK FÖR ATT DU SVARADE! THANKS FOR
YOUR ANSWER!

Yhteystiedot, Kontaktinformation, Contact information

Nimi, Namn, Name: _____

Osoite, Adress, Address: _____

Sähköposti, E-post, E-mail: _____

